MASTER
NEGATIVE
NO. 91-80180-26

AUTHOR:

WICHMANN, CARL

TITLE:

DE NUMERIS QUOS...

PLACE:

KILIAE

DATE:

1892

Master Negative #

91-80180-26

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

Wichmann, Carl, 1868-

De numeris quos adhibuit Demosthenes in oratione Philippica I. Dissertatio inauguralis quam ... scripsit Carolus Wichmann ... Kiliae, Fiencke, 1892.

60 p. 23½ cm.

Thesis, Kiel.

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35 mm REDUCTION RATIO: 11x

IMAGE PLACEMENT: IA ~~IIA~~ IB IIB

DATE FILMED: 8/14/91 INITIALS ER

FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

AIIM

Association for Information and Image Management
1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910
301/587-8202

Centimeter

Inches

MANUFACTURED TO AIIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

De numeris quos adhibuit Demosthenes in oratione Philippica I.

Dissertatio Inauguralis

quam

auctoritate amplissimi philosophorum ordinis

in Academia Kiliensi

ad summos in philosophia honores capessendos

scripsit

Carolus Wichmann

Ibbenbuerensis.

Adversarii erunt:

Ericus Klostermann, Drd. phil.
Johannes Meyersahm, Dr. phil.
Maximilianus Paulcke, cand. phil.

Kiliae.

Ex officina H. Fiencke.

MDCCCXCII.

Rectoratsjahr 1891/92
No. 8.

Imprimatur:
Dr. C. Brandt
h. t. decanus.

Parentibus sacrum.

Pars prima.

De numeris disputatur in universum.

Numeros fuisse quondam in multorum oratorum monumentis, testimonia satis multa satisque firma demonstrare nobis notum esse puto. At non solum fuisse numeros, sed etiam necessarios eos fuisse unicuique, qui pulchre et ornate dicere voluerit, affirmant et alii testes veteres, huius rei periti, et maxime duo viri, quorum uterque non infimam laudem in his rebus explicandis meruisse videtur, Ciceronem dico et Dionysium Halicarnassensem, qui iterum iterumque disserunt, non posse orationem ab omni parte laudari, nisi numeris contineatur et exornetur. Quorum dictorum nonnulla afferre iam liceat.

Cicero igitur praeclare dixit de numerorum necessitudine in libro de Oratore III et in Oratore. Est enim de orat. III, 197: »Nihil est autem tam cognatum mentibus nostris, quam numeri atque voces, quibus et exercitamur et incendimur, et lenimur et languescimus, et ad hilaritatem et ad tristitiam saepe deducimur.« Ergo, cum orator auditores orationis vi commoveantur et abripiantur velit, primum ei est respicienda humanae naturae indoles, quae ipsa oratorem adhortatur, ut numeris apte utatur, »omnes enim«, dixit Cicero l. c. § 195, »tacito quodam sensu, sine ulla arte aut ratione, quae sint in artibus ac rationibus recta ac prava, diiudicant, idque cum faciunt in picturis et in signis et in aliis operibus, ad quorum intelligentiam a natura minus habent instrumenti, tum multo ostendunt magis in verborum numerorum vocumque iudicio, quod ea sunt in communibus infixa sensibus neque earum rerum quemquam funditus natura voluit esse expertem.«

Praeterea cum omnino illorum temporum homines pulchritudinis vi facilius et acrius affectos esse sciamus, quam nostrae aetatis, ubi duriores vitae condiciones purum gaudium in artium monumentis positum reprimere solent, verisimillimum nobis videtur, quod Cic. Orat. § 168 affirmat: »Contiones saepe exclamare vidi, cum apte verba cecidissent«; in quod optime quadrat de orat. III § 196: »at in his (scl. numeris ac modis) si paulum modo offensum est, ut aut contractione brevius fieret aut productione longius, theatra tota reclamant.«

Quanti autem existimaverit Cicero numerorum vim, optime intelligitur ex Orat. § 229: »tantumque abest, ut quod ii, qui hoc aut magistrorum inopia aut ingenii tarditate aut laboris fuga non sunt assecuti, solent dicere, enervetur oratio compositione (scl. numerosa) verborum, ut aliter in ea nec impetus ullus nec vis esse possit.«

Verbis fere iisdem de his rebus disserit Dionysius Hal. in libro »de compositione verborum«, ut cap. XI (med.): *Τίς γάρ ἐστιν, ὃς . . . ὑπὸ μὲν τούτων τῶν ῥυθμῶν οἰκειοῦται, ὑπὸ δὲ τούτων διοχλεῖται; ἤδη δ'ἔγωγε καὶ ἐν τοῖς πολυανθρωποτάτοις θεάτροις, ἃ συμπληροῖ παντοδαπὸς καὶ ἄμουσος ὄχλος, ἔδοξα καταμαθεῖν, ὡς φυσική τις ἐστὶν, ἁπάντων ἡμῶν οἰκειότης πρὸς εὐμέλειάν τε καὶ εὐρυθμίαν.«* Causas autem huius naturalis cognationis ad numerosam modulationem voluptatem putat esse et pulchritudinem, quod intellegi licet ex cap. X initio, quod praebet haec: »*Ἀμφότερα* (scl. *τὴν ἡδονὴν καὶ τὸ καλόν*) *γὰρ ἐπιζητεῖ ταῦτα ἡ ἀκοή, ὅμοιόν τι πάσχουσα τῇ ὁράσει. καὶ γαρ ἐκείνη πλάσματα καὶ γραφὰς καὶ γλυφὰς καὶ ὅσα δημιουργήματα χειρῶν ἀνθρωπίνων ὁρῶσα, ὅταν εὑρίσκῃ τό θ'ἡδὺ ἐνὸν αὐτοῖς καὶ τὸ καλόν, ἀρκεῖται καὶ οὐδὲν ἔτι ποθεῖ* Cf. l. c. cap. XI (in). In hoc ipso capite undecimo pergit, sese vidisse citharoedum, qui unicam chordam male pulsavisset et tibicinem, qui munere suo perfectissime non functus esset, explosum a multitudine atque id ipsum accidisse cuidam, qui numeros obscuravisset. »*Τὸ δὲ αὐτὸ*«, inquit »*καὶ ἐπὶ τῶν ῥυθμῶν γιγνόμενον ἐθεασάμην, ἅμα πάντας ἀγανακτοῦντας καὶ δυσαρεστουμένους, ὅτε τις ἢ κροῦσιν ἢ κίνησιν ἢ φωνὴν ἐν ἀσυμέτροις ποιήσαιτο χρόνοις καὶ τοὺς ῥυθμοὺς ἀφανίσειεν*«.

Rectissime igitur Dionysius l. c. cap. 18 eos, qui in observanda numerorum concinnitate nullam adhibeant artem, nunquam scripta laude digna in lucem prodere posse iudicat his verbis: »*Οἷς δὲ μὴ ἐγένετο πρόνοια τούτου τοῦ μέρους, οἱ μὲν ταπεινάς, οἱ δὲ κατακεκλασμένας, οἱ δὲ ἄλλην τινὰ αἰσχύνην ἢ ἀμορφίαν ἐχούσας ἐξήνεγκαν τὰς γραφάς*«.

§ 2.

Quin igitur omnino sine numeris oratio veteribus pulchra et ornata visa non sit, dubitare diutius non possumus et altera iam exstat quaestio multo difficilior, quid sit numerus. Atque omnes viri docti, qui adhuc in numeris explicandis operam dederunt, questi sunt, quod satis quidem multi veteres scriptores de numero egerint, nemo autem eorum certam et accuratam numerorum definitionem nobis reliquerit. Itaque maxima erat adhuc dissensio inter viros doctos de numerorum natura et nostra ipsorum aetate C. Josephy*) Isocratis artem numerorum, qualis appareat in clausulis, intellexisse videtur sibi, postquam demonstravit, quotiens Isocrates singulos pedes metricos in clausulis adhibuerit. Sed hac via neque Josephy quidquam profecisse neque nos unquam veram numerorum naturam intellecturos esse, iam Blassius (in commentatione illa de numeris Isocrateis. Kiliae 1891) demonstravit ibique primam non minus accuratam quam brevem numerorum definitionem habemus hanc. p. 4: »repetitio facit numerum« et paulo post: »Hoc igitur in primis teneamus oportet, si numeros quaerimus vel in Isocrate vel in alio quocunque scriptore, similiter structas parique mensura praeditas particulas nobis quaerendas esse.« Haec autem definitio, quam Blassius ex accuratissima scriptorum contemplatione repperit et exemplis quam plurimis confirmavit, quomodo consentiat cum veterum de hac re scriptorum opinione, paulo accuratius quaerere operae pretium mihi videtur esse. Et mirum fortasse videbitur, quod

---

*) C. Josephy: Der oratorische Numerus bei Isocrates und Demosthenes. Diss. Zürich 1887.

nihilo minus verum esse atque satis confirmari et probari posse puto, iam veteres illos scriptores non aliter sensisse de numeris ac Blassius sentiendum esse demonstravit neque tam vagas illorum esse definitiones de hac re, quam primo obtutu forsitan multis visum sit. Immo vero probari posse existimo, si Aristotelis, si Ciceronis, si aliorum de numeris disputationes quam attentissime spectaverimus, nos procul dubio recte et sine ullo errore numerorum naturam perspecturos esse. Non unamquamque quidem definitionem tam disertam, tam dilucidam, tam accuratam esse dixerim, ut statim ex una, sive hac sive illa, quid sint numeri, concipere possimus; sed cum omnes definitiones uno complectimur obtutu, tum alia aliam illustrabit, ita ut vera numerorum natura facile appareat; nam quod alteri definitioni deest, id praebet altera et quae disiuncta a ceteris obscura videtur, eadem clarescet, si cum ceteris comparata erit. Negare autem non possum, veteres illos scriptores optime perspexisse, quantae esset difficultatis, aperte demonstrare et definire, quid esset numerus, nam Cicero ipse non dubitat dicere, et difficilius esse numeris uti, quam versibus et difficilius cognosci numeros in oratione soluta, quam in versibus. Explicat enim in Orat. § 198: »quo etiam difficilius est oratione uti quam versibus, quod illis certa quaedam et definita lex est, quam sequi sit necesse, in dicendo autem nihil est propositum, nisi aut ne immoderata aut angusta aut dissoluta aut fluens sit oratio.« Atque l. c. §§ 183—184 exponit Cicero haec fere: »sicut multi lyricorum modi, si cantu spoliaveris, nihil nisi soluta videntur esse oratio ac sicut multi comicorum senarii propter similitudinem sermonis sic saepe sunt abiecti, ut nonnunquam vix in his numerus intelligi possit, sic est ad inveniendum difficilior in oratione numerus, quam in versibus.« Sane, animus mulcetur oratione numerosa ac sentit voluptatem, sed nequit aperte cognoscere, cur id accidat. Quare mirum non videtur esse, quod Dionysius de comp. verb. cap. XXV, ubi de numerorum natura accuratius agere in animo ei est, dicit haec: »*Μυστηρίοις μὲν οὖν ἔοικεν ἤδη ταῦτα, καὶ οὐκ εἰς πολλοὺς οἷά τε ἐστὶν ἐκφέρεσθαι.*«

Sed ad eam iam revertor quaestionem, a qua ad haec dicenda digressus sum, antiquos scilicet numerorum naturam iam perspexisse atque recte, etsi minus accurate, eam definivisse. In primis igitur id observandum et tenendum esse puto, plurimos illius aetatis viros doctos, qui de his rebus scripserint, saepe affirmavisse, non intercedere discrimen inter numeros poeticos et oratorios. Sic Cicero Orat. § 190: »Sit igitur hoc cognitum, in solutis etiam verbis inesse numeros, eosdemque esse oratorios, qui sint poetici.« Etiam gravius est testimonium, quod occurrit l. c. § 188: Nullus est igitur numerus extra poeticos.« Ad eandem pertinet rem de orat. III 173: »Versus enim veteres illi in hac soluta oratione propemodum, hoc est numeros quosdam, nobis esse adhibendos putaverunt.« Quacum sententia conferenda est l. c. § 175: »In quo illud est vel maximum, quod versus in oratione si efficitur coniunctione verborum, vitium est, et tamen eam coniunctionem, sicuti versum, numerose cadere et quadrare et perfici volumus.«

Neque aliter de hac re iudicavisse Dionysium, saepenumero ipse demonstravit, cum orationem numerosam simillimam esse carmini dicat, ut »de admiranda vi dicendi in Demosth. cap. 40: »*Καὶ διαρρεῖ* (scl. *ἡ ῥύσις τῆς λέξεως*) *διὰ τῆς ἀκοῆς ἡδέως πως καὶ ἀσπαστῶς, οὐδὲν ἧττον, ἢ τὰ δι' ᾠδῆς καὶ ὀργάνου μουσωθέντα κρούματα καὶ μέλη.*« Simile aliquid »de comp. verb.« c. 20 occurrit. Ibi enim pollicetur scriptor, si disputationem de compositionis differentiis aliisque rebus ad finem perduxerit, tunc sese illa etiam inquisiturum esse, de quibus plerique dubitent: »*τί ποτ' ἔστιν, ὃ ποιεῖ τὴν πεζὴν λέξιν ὁμοίαν ποιήμασι φαίνεσθαι, μένουσαν ἐν τῷ τοῦ λόγου σχήματι, τὴν δὲ ποιητικὴν φράσιν ἐμφερῆ τῷ πεζῷ λόγῳ φυλάττουσαν τὴν ποιητικὴν σεμνότητα.*«) Sic Cicero Dionysiusque testantur, eundem esse numerum oratorium atque poeticum; neque difficile est, alia addere exempla, quibus idem probatur. Sed etsi argumenta haec non minus diserte quam multa non haberemus, tamen aliunde nobis concludendum esset, veteres illos scriptores similitudinem maximam, qua numeri poëtici cum oratoriis coniunguntur, satis cognovisse. Saepissime enim oratores ab artis oratoriae

peritis monentur, ne versus fingant, dum sermonem numerosum petant, quae monitiones plane supervacaneae essent, nisi veteres periculum esse maximum putavissent, ne propter aequalitatem amborum numerorum alter pro altero adhiberetur facillime. Talia autem praecepta, quae prohibeant versuum usum in oratione soluta, tam saepe occurrunt omnibusque nota sunt, ita ut neminem aegre laturum putem, me hoc loco ea praetermisisse (praesertim cum Ciceronis illud de orat. III § 175 supra iam attulerimus) praeter unum, quod reperimus in Dionysii de comp. verb. cap. 25: »*Οὐ μέντοι προσήκει γε ἔμμετρον οὐδ' ἔρρυθμον αὐτὴν* (scl. *λέξιν*) *εἶναι δοκεῖν· ποίημα γὰρ οὕτως ἔσται καὶ μέλος, ἐκβήσεταί τε ἁπλῶς τὸν αὑτῆς χαρακτῆρα· ἀλλ' εὔρυθμον αὐτὴν ἀπόχρη καὶ εὔμετρον φαίνεσθαι μόνον. Οὕτω γὰρ ἂν εἴη ποιητικὴ μέν, οὐ μὴν ποίημά γε· καὶ εὐμελὴς μέν, οὐ μέλος δέ.*« Jam similitudo vocabulorum *εὔρυθμος, εὔμετρος* et *ἔῤῥυθμος, ἔμμετρος*, quarum hae numerum poëticum, illae numerum oratorium designant satis demonstrat, veteribus illis ambos numeros non res plane diversas, sed tamquam varias species generis eiusdem visas esse, ita ut amplius dubitari iam non possit, quin quantum utriusque naturam respiciamus, idem sit numerus oratorius atque poëticus. Itaque quaerendum iam videtur esse, quid sit numerus poeticus. De hac autem re non dissentire viros doctos inter se maxime gaudeo, nam concedet quisque: numerus poëticus nihil est nisi repetitio aut unius eiusdemque pedis, aut pedum variorum, qui quidem ordine certo locantur. Neque aliter veteres de hac re iudicavisse, statim apparebit, si nonnullos locos, huc pertinentes, paulo acrius inspexeris. Cicero enim in Orat. § 188, ubi de pedum generibus pauca exposuit, pergit: »quibus (scl. pedibus) ordine locatis, quod efficitur, numerosum sit necesse est;« quocum comparandus videtur esse Dionysii de comp. verb. cap. 25: »*Ἡ μὲν ὅμοια περιλαμβάνουσα μέτρα καὶ τεταγμένους σώζουσα ῥυθμοὺς κατὰ στίχον ἢ περίοδον ἢ στροφὴν διὰ τῶν αὐτῶν σχημάτων περαινομένη, κἄπειτα πάλιν τοῖς αὐτοῖς ῥυθμοῖς καὶ μέτροις ἐπὶ τῶν ἑξῆς στίχων ἢ περιόδων ἢ στροφῶν χρωμένη καὶ τοῦτο μέχρι πολλοῦ ποιοῦσα, ἔρρυθμός ἐστι καὶ ἔμμετρος καὶ ὀνόματα κεῖται τῇ τοιαύτῃ λέξει μέτρον καὶ μέλος.*«

Si igitur primum intellexerunt veteres, numerum poëticum constare aequalitate particularum, si deinde affirmant, non intercedere discrimen inter numerum poëticum et oratorium, nos non possumus dubitare, quin illi iam optime cognoverint, etiam numerum oratorium constare eadem aequalitate particularum neque aliter putare possemus, etsi nulla nobis tradita essent testimonia de hac re alia, atque quae supra iam attulimus. At vero non desunt testimonia et uberrima et gravissima, quibus certiores fieri possimus, illius aetatis viros doctos non minus numeris oratoriis, quam poëticis aequalitatem illam inesse voluisse. Jam Aristoteles Rhet. III, cap. 7 (init) praecipit, ne metrica sit oratio, quia, distrahat auditorum attentionem: »*προσέχειν γὰρ ποιεῖ τῷ ὁμοίῳ, πότε πάλιν ἥξει.*.« Cognovit igitur hic vir doctissimus perbene, numerum non nisi ex repetitione particularum fieri aequalium. Ergo respuit Aristoteles omnino numerum oratorium? Minime, nam paulo post explicat haec: »*διὸ ῥυθμὸν δεῖ ἔχειν τὸν λόγον, μέτρον δὲ μή· ποίημα γὰρ ἔσται. ῥυθμὸν δὲ μὴ ἀκριβῶς.*« Aliud igitur putat esse metrum, aliud rhythmum, quantum quidem ad genus attinet? Nequaquam, cum eo ipso loco non dubitet numerum definire hoc modo: »*ὁ δὲ τοῦ σχήματος τῆς λέξεως ἀριθμός ῥυθμός ἐστιν, οὗ καὶ τὰ μέτρα τμητα.* Rhythmus igitur est numerus, Aristotelis sententia. Quisque autem numerus plures partes complecti debet, quarum alia alii par sit necesse est, vel, ut aliter explicem, cuivis numero inesse debet principium sive fundamentum dividendi; atque si rhythmus habendus est numerus, non potest non constare ex pluribus particulis paribus. Idem autem, quod Aristoteles, etiam Ciceronem Dionysiumque de numeris censuisse iam tempus est demonstrare. Atque Cicero in Orat. § 67 exponit haec: »Quidquid est enim, quod sub aurium mensuram aliquam cadit, etiam abest a versu — nam id quidem oratoris est vitium — numerus vocatur, qui graece *ῥυθμός* dicitur.« Confer praeterea de orat. III, 185, qui locus mirum in modum consentit cum hoc modo allato: »Et si numerosum est id in omnibus sonis atque vocibus quod habet quasdam impressiones et quod metiri possumus intervallis aequalibus: recte genus hoc nu-

merorum, dummodo ne continuum sit, in orationis laude ponetur.« Quid autem sub aurium mensuram cadere potest, quid omnino metiri possumus, nisi illud, quod principium habeat metiendi? Id vero principium unum sit et idem in unaquaque mensuratione necesse est neque esse potest in dicendo, nisi particula quaedam, quae repetatur. Ideo rectissime postulat Cicero intervalla aequalia, quibus particulae efficiuntur aequales. Eadem fere sententia occurrit in libro de orat. III § 186, ubi haec: »distinctio et aequalium, et saepe variorum intervallorum percussio, numerum conficit, quem in cadentibus guttis, quod intervallis distinguuntur, notare possumus, in amni praecipitante non possumus.« Ecce optimam comparationem! Sicut enim gutta guttam sequitur intervallis aequalibus, sic in numeris bene formatis particula par sequatur parem vult. Idem fere est in Orat. § 198: »sed omnis nec claudicans nec quasi fluctuans et aequaliter constanterque ingrediens numerosa habetur oratio. Atque id in dicendo numerosum putatur, non quod totum constat e numeris, sed quod ad numeros proxime accedit.« Sed nusquam ingredictur aequaliter constanterque oratio, nisi gradus conficit aequales i. e. nisi constat ex particulis aequaliter procedentibus. Etiam accuratius autem disserit Cicero de hac aequalitate aliis nonnullis locis, ut Orat. § 175: »Nam, ut paulo ante dixi, paria paribus adiuncta et similiter definita, itemque contrariis relata contraria, quae sua sponte — etiam si id non agas, cadunt plerumque numerose, Gorgias primus invenit.« Quomodo accuratius dicere potuit, quomodo clarius, quomodo simplicius? Paria paribus sunt adiungenda, singulae partes similiter sunt definiendae, si efficere vis orationem numerose cadentem. Idem fere occurrit l. c. § 220: »Nam cum aut par pari refertur, aut contrarium contrario opponitur, aut quae similiter cadunt verba, verbis comparantur, quidquid ita concluditur, plerumque fit, ut numerose cadat.« At de clausulis tantum loquitur Cicero hoc loco, obiecerit forsitan aliquis. Sit ita, sed quid ad rem? An alius est clausularum, alius totius periodi numerus? Nemo concedet. Quod ergo de clausularum numero dicitur, id non minus de omni numero dictum esse patet.

Comparandus est denique locus, quem repperi in libro de orat. III, § 198; ubi explicat Cicero, non solum ipsius aetatis homines sensisse, si quid in oratione claudicaret, sed etiam maiores, etsi defuissent vires, affectavisse tamen numerorum concinnitatem. Locus autem est hic: »Itaque illi veteres, sicut hodie etiam nonnullos videmus, cum circuitum et quasi orbem verborum conficere non possent — nam id quidem nuper vel posse, vel audere coepimus — terna aut bina aut nonnulli singula etiam verba dicebant: qui in illa infantia naturali illud, quod aures hominum flagitabant, tendebant tamen, ut et illa essent paria, quae dicerent, et aequalibus interspirationibus uterentur. «Cicero igitur affirmat hoc loco, iam antiquos Romanos intellexisse, ad conficiendum gratum sermonis sonum i. e. numerum particulas necessarias esse aequales; quae opinio, utrum vera sit an falsa, nihil interest, dummodo illud teneamus, Ciceronem ipsum nihil esse numeros putavisse, nisi coniunctionem particularum aequalium. Eadem autem fuisse sententia Dionysium, duobus demonstravisse locis sufficiat; primum affero de comp. verb. cap. 11 (inf.), ubi haec: *Νυνὶ δὲ τὰ ἀκόλουθα ἀποδοῦναι πειράσομαι, πῶς ἂν γένοιτο λέξις πολιτικὴ παρ' αὐτὴν τὴν σύνθεσιν ἡδύνουσα τὴν ἀκρόασιν, κατὰ δὲ τὰ μέλη τῶν φθόγγων καὶ κατὰ τὰς συμμετρίας τῶν ῥυθμῶν.*« Existimat igitur Dionysius, etiam orationi civili inesse oportere *συμμετρίας τῶν ῥυθμῶν* i. e. numerorum aequalitates. Id ipsum ex alio quoque loco cognoscitur, l. c. cap. 25, ubi quae sit differentia elocutionis poeticae et numerosae explicare studet; proprietatibus autem sermonis poetici satis expositis, ut supra iam vidimus, pergit his verbis: »*ἡ δὲ πεπλανημένα μέτρα καὶ ἀτάκτους ῥυθμοὺς ἐμπεριλαμβάνουσα καὶ μήτε ἀκολουθίαν ἐμφαίνουσα αὐτῶν, μήτε ὁμοζυγίαν, μήτε ἀντιστροφήν, εὔρυθμος μέν ἐστιν, ἐπειδὴ διαπεποίκιλταί τισι ῥυθμοῖς, οὐκ ἔρρυθμος δέ, ἐπειδὴ οὐχὶ τοῖς αὐτοῖς οὐδὲ κατὰ τὸ αὐτό.*« Jam liquere puto rem. Sicut enim oratio poëtica metra continuo repetit vel responsione certis regulis constituta utitur, sic etiam oratio numerosa metra postulat, sed vagabunda et numeros, sed sine ordine compositos; et *ἀκολουθίαν* numerorum et *ὁμοζυγίαν* habere quidem, sed non

aperte prae se ferre debet. Observandum autem esse puto, non dicere hunc rhetorem »μήτε ἀκολουθίαν ἔχουσα αὐτῶν etc., sed μήτε . . . ἐμφαίνουσα; atque optimo iure sic dicitur; neque enim oratio pedestris, si quidem numerosa esse vult, carere potest hac numerorum certa successione, sed caveat oportet, ne nimis apertam hanc repetitionem prae se ferat.

§ 3.

Atque haec maxima est differentia, quae intercedat inter orationem poeticam et numerosam, ut illa eadem metra continuo sibi assumat et institutos conservet pedes, sive per versus continuo sese excipientes, sive per strophas accurate sibi respondentes, haec metra nullo ordine composita complectatur, et pedes saepe mutet et partes immisceat inaequales aequalibus et omnino quoque modo prohibere studeat, quominus carmen exsistat. Quare mirandum videtur non esse, iterum iterumque laudare veteres illos scriptores varietatem quandam et commutationem numerorum, ut Cicero de orat. III § 176: »Nam cum vinxit modis et forma (scl. oratio numerosa), relaxat et liberat immutatione ordinis, ut verba neque alligata sint, quasi certa aliqua lege versus, neque ita soluta, ut vagentur.«

Quod idem cognoscitur ex altero loco, qui est in Orat. § 231, ubi de numeri vitiis agit Cicero atque exponit haec: »quae vitia qui fugerit, ut neque verbum ita traiciat, ut id de industria factum intellegatur, neque inferciens verba, quasi rimas expleat, nec minutos numeros sequens, concidat delumbetque sententias, nec sine ulla commutatione in eodem semper versetur genere numerorum, is omnia fere vitia vitaverit.« Quibus locis comparandus videtur esse ille Dionysii de comp. verb. cap. 12: »σχήμασί τε μὴ τοῖς αὐτοῖς διαμένειν, ἀλλὰ θαμινὰ μεταβάλλειν. Καὶ τρόπους μὴ τοὺς αὐτοὺς εἰσφέρειν, ἀλλὰ ποικίλλειν· μηδὲ δὴ ἄρχεσθαι πολλάκις ἀπὸ τῶν αὐτῶν, μηδὲ λήγειν εἰς τὰ αὐτά, ὑπερτείνοντα τὸν ἑκατέρου καιρόν.« Sane, hac variatione recte adhibita fieri debet, ut oratio numerosa simillima videatur carmini lyrico, quod iam notum fuisse Ciceroni et Dionysio, nonnulli doceant loci. Cicero igitur in Orat. § 183, ubi difficile esse disserit accurate cognoscere numeros in oratione soluta, explicat haec:

»Sed in versibus res est apertior, quamquam etiam a modis quibusdam cantu remoto soluta esse videatur oratio, maximeque id in optimo quoque eorum poëtarum, qui λυρικοί a Graecis nominantur; quos cum cantu spoliaveris, nuda paene remanet oratio. Quorum similia sunt quaedam etiam apud nostros, velut illa in Thyeste: »Quemnam te esse dicam? qui tarda in senectute« et quae sequuntur: quae, nisi cum tibicen accessit, orationi sunt solutae simillima.« Conferendus est locus Dionysii de comp. verb. cap. XI: »Δεδειγμένης δὲ τῆς διαφορᾶς, ᾗ διαφέρει μουσικὴ λογικῆς, λοιπὸν ἂν εἴη κἀκεῖνα λέγειν, ὅτι τὸ μὲν τῆς φωνῆς μέλος, λέγω δὲ οὐ τῆς ᾠδικῆς, ἀλλὰ τῆς ψιλῆς, κἂν ἡδέως διατιθῇ τὴν ἀκοήν, εὐμελὲς λέγοιτ᾽ ἄν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐμμελές· ἡ δ᾽ ἐν τοῖς χρόνοις τῶν μορίων συμμετριάζουσα τὸ μελικὸν σχῆμα, εὔρυθμος, ἀλλ᾽ οὐκ ἔρρυθμος.« Idem fere dicit hic scriptor alio eiusdem commentationis loco, cap. 25, ubi, postquam exposuit causas, quae efficiant orationem numerosam, pergit hoc modo: »Τοιαύτην εἶναι δή φημι πᾶσαν λέξιν εὔμετρον, ἥτις ἐμφαίνει τὸ ποιητικὸν καὶ μελικόν.«

§ 4.

Quibus omnibus explicatis amplius iam quaeri non potest, quid omnino sint numeri. Oratio enim numerosa non est, nisi »quae particulas eadem structura praeditas« repetat et ubicumque numeros reperire studemus, ibi tales repetitiones nobis quaerendas esse patet. Si igitur Demosthenes, quod multa probant testimonia neque ullum virum doctum negaturum esse puto, numerose scripsit, etiam Demosthenes orationes, quas habuit, ita construxit, ut particulas pari modo compositas praebeant. Sed obiecerit fortasse aliquis, quod iam Dionysium refutavisse constat: »Adeone demens fuit Demosthenes, ut in scribendis orationibus poetarum more mensuras et numeros accurate observans, sursum deorsum torquens vocabula, tamquam modulis adaptare studeret membra? Stultitiae sane et ineptiae puerilis merito argueretur vir tantus, si hoc modo nugis se tradidisset.« Sane, si dementiae est tales, quales supra diximus, adhibere numeros, dementem fuisse Demosthenem facillime comprobari posse censeo, si stultitiae stultum, si ineptiae, ineptum. Sed

primnm observandum esse puto, non esse absurdum, si tantus orator, quantum neque ante eum fuisse neque post negabit nemo, ne minimam quidem neglexerit rem, quam aptam censuerit ad orationes conficiendas perfectiores. Sicut igitur summa elaboravit cura, ut nec res ulla nec sententia loco poneretur inepto, sic non minori fuisse curae ei elegantiam verborum et numerosam concinnitatem putare debemus, quae quantum conferant ad orationem efficiendam pulchram et ornatam, optime exposuit Cicero de orat. III § 175: »Neque est ex multis res una, quae magis oratorem ab imperito dicendi ignaroque distinguat, quam quod ille rudis incondite fundit, quantum potest, et id, quod dicit, spiritu, non arte determinat, orator autem sic illigat sententiam verbis, ut eam numero quodam complectatur et adstricto et soluto.« Et paulo ante l. c. § 172 disserit haec: »Sed est tamen haec collocatio conservanda verborum, de qua loquor (scl. numerosa), quae iunctam orationem efficit, quae cohaerentem, quae lenem, quae aequabiliter fluentem.« Simili quodam modo Dionysius de Dem. cap. 39 explicat: »*οὐ γὰρ δὴ φαῦλον πρᾶγμα ῥυθμὸς ἐν λόγοις, ἀλλ' ἁπάντων κυριώτατον τῶν γοητεύειν δυναμένων, κηλεῖν τὰς ἀκοάς.*« Num igitur putare possumus, Demosthenem nihil in hac elegantiae parte curae adhibuisse, Demosthenem verba verbis et membris membra et periodos temere inter se committendas esse censuisse, Demosthenem hanc rem, qua nulla est ad bene ornateque dicendum aut magis idonea aut magis necessaria, neglexisse? Equidem non censeo, immo vero cum Dionysio consentior, qui de Dem. cap. 50 loquitur haec: »*οὐ γάρ ἐστι λέξις οὐδεμία Δημοσθένους, ἥτις οὐκ ἐμπεριείληφεν ῥυθμοὺς καὶ μέτρα, τὰ μὲν ἀπηρτισμένα καὶ τέλεια, τὰ δ' ἀτελῆ.*«

Denique non tam difficilis est nnmerorum usus, qnalis primo forsitan videatur obtutu. Semper enim tenendum est, continua exercitatione summam sibi acquisivisse facultatem dicendi Demosthenem; et quod iuveni fortasse difficile videbatur, id viro facillimum fiebat necessario, consuetudine in naturam mutata. Nam quod unaquaqne in arte occurrit, id arti dicendi non est abnegandum: exercitatione corroborari vires et sine exercitatione neminem evasurum posse rei suae

peritum artificem. Qua de re praeterea gravissimum nobis traditum est testimonium Ciceronis in Orat. § 200: Id (scl. numerosa concinnitas) autem bona disciplina exercitatis, qui et multa scripserint et quaecumque etiam sine scriptis dicerent, similia scriptorum effecerint, non erit difficillimum.«

§ 5.

Alia antem iam exstat quaestio, ubi adhibendi sint numeri, utrum in clausulis solum initiisque, an in toto periodi ambitu. Hac de re uberrime iam disseruit Blassius atque causis satis firmis comprobavit, alios affectasse numeros Isocratem, alios Demosthenem. Omitto hoc loco tribrachyn a Demosthene vitatum, ab Isocrate admissum et dactylum, quem hic effugere studet, ille adhibet et ad tertiam transeo differentiam, quae est maxima, de qua Blassius de num. Isocr. p. 13 haec: »Non in clausulis neque in initiis tantum Demosthenicus numerus sedem habet, sed tota membra pervadit et fingit, nulla parte relicta, quae incondita maneat.« Quod quam verum sit, postea demonstrabimus; nunc videamus, quid Cicero de hac re praeceperit. In universum igitur is dicit Orat. § 223: »Sed quae incisim aut membratim efferuntur, ea vel aptissime cadere debent.«

Improbat autem Cicero numeros, qui in clausulis tantum appareant, quod verbis apertissimis notat l. c. § 199: »Plerique enim censent, cadere tantum numerose oportere terminarique sententiam, Est autem, ut id maxime deceat, non id solum. Ponendus est enim ille ambitus, non abiiciendus. Quare cum aures extremum semper exspectent in eoque acquiescant, id vacare numero non oportet, sed ad hunc exitum tamen a principio ferri debet verborum illa comprehensio et tota a capite ita fluere, ut ad extremum veniens ipsa consistat.« Tertius denique afferi potest locus, qui paulo post occurrit l. c. § 203: si (quaeritur), ad quam rem adhibeatur numerus, (respondendum): ad delectationem; si quando: semper; si, quo loco: in tota continuatione verborum.« Notum autem est, non ex Isocrate, sed maxime ex Demosthene hausisse Ciceronem regulas illas de usu numerorum. Si Demosthenicos igitur reperire studemus

numeros, non initia tantum sunt observanda et clausulae, sed totam perscrutari debemus membrorum continuationem, quod recte perspexit Blassius et probavit. At putaverit forsitan aliquis, superfluam esse novam de hac re, a Blassio iam satis demonstrata, disputationem. Equidem non puto; nam etsi non nego, Blassium opinionem suam et doctrinam permultis quidem comprobavisse exemplis, tamen haec ipsa exempla hinc inde petita, si cum universis comparantur Demosthenis reliquiis, pauca videntur esse, ita ut opinari possit aliquis, responsiones illas non studio et dedita opera factas esse ab oratore, sed fortuito hic illic sese obtulisse. Ut igitur quam maxime appareret, non casu, sed de industria tales numeros compositos esse, orationem quandam ab initio usque ad finem pervestigandam esse censui, quo clarius cognosceretur, qua ratione et via progressus esset Demosthenes in numeris suis constituendis.

Cum maximam iam confecissem commentationis huius partem, edidit C. D. Adams libellum de eadem re compositum, etsi aliae intermiscentur materiae, (De periodorum formis et successionibus in Demosthenis oratione Chersonitica. Kiliae 1891) atque maxime gavisus sum, quod ille vir doctus idem atque ego de numeris intellexit et censuit, ita ut sperari iam liceat, fore ut paulatim opiniones de hac re, studio et labore dignissima, falsae vagaeque evanescant atque cedant sententiae verae. Vituperandum autem puto in commentatione illa, quod materiam ita disposuit scriptor, ut difficile sit lectori quoque loco intellegere, utrum testimonia numerorum consentiant cum oratoris verbis necne; nam intervallo nimis magno dirimuntur numeri ab oratione ipsa, cum haec in initio libelli, illi in fine positi sint. Rectius erat et certe magis perspicuum, cuique orationis membro statim adscribere numeros, qua via ipsi postea progrediemur.

Priusquam autem accedimus ad rem propositam, quaerendum esse mihi visum est, qua mensura metiendae essent syllabae, quibus membra terminantur. Josephy enim sequitur Quintilianum aliosque, qui postremae syllabae mensuram non mutari dicunt et disserit hoc modo l. c. p. 61: »denn nur in Verbindung mit der am Versschluss stattfindenden Pause kann eine (kurze oder lange) Silbe einen vollen Takt (oder Versfuss) ausmachen....... Wir erachten das Princip der Pause als zu charakterisch für die Poesie, als das wir wagen möchten, diesen Begriff auch für die prosaische Kunstsprache in Anspruch zu nehmen. Ohne Pause giebt es aber keine syllaba anceps.« Hoc libenter concedo: sine pausa non est syllaba anceps. Deestne igitur in oratione pedestri, praesertim in numerosa, pausa? Nonne quodvis membrum pausa terminatur et a ceteris membris hoc intervallo disiungitur? Nonne idem Josephy pausas concedit orationi pedestri alio commentationis loco p. 103, ubi haec: »Der Hörer fühlte wohl den daktylischen Rhythmus, konnte aber schon aus dem Grunde keinen Hexameter wahrnehmen, weil er nicht gewohnt war, innerhalb eines Verses Pausen wahrzunehmen, wie sie in der vorgetragenen Rede notwendigerweise nach jedem Kolon eintreten müssen.« Sunt igitur pausae, et ubi pausae, ibi syllabas esse ancipites iam per se patet, etsi non traditum nobis esset, quid Cicero de hac re censuisset. Hic autem de syllaba, de qua nunc quaeritur, duobus locis verbis clarissimis disserit, primum in Orat. § 214: »nihil enim ad rem, extrema illa longa sit an brevis.«, deinde l. c. § 217: »nihil enim interest, dactylus sit extremus an creticus, quia postrema syllaba, brevis an longa sit, ne in versu quidem refert.« Sin vero Iosephy Ciceronem hac de re falso indicavisse existimat, equidem non dubito confiteri, me Ciceronis, viri disciplina et usu optime exercitati, auctoritatem sequi malle, quam Quintiliani aliorumque. Censeo igitur, postremam syllabam ancipitem esse habendam.

Quibus omnibus expositis iam ad id, quod propositum est, progrediamur atque demonstremus, quomodo Demosthenes numeris utatur in oratione Philippica prima. Disputabimus autem primum de numeris, qui intra unum idemque occurrant membrum, quos »internos« appellare liceat; postea de iis, quibus membra iungantur et quos »externos« appellavi.

Pars secunda.

A. De numeris internis.

§ 6.

Quia numerus nihil est nisi repetitio particularum aequalium, simplicissimus numerus ibi occurrit, ubi idem pes poeticus in uno eodemque membro repetitur. Sed rectissime de hoc genere numerorum indicavit Adams l. c. p. 57, qui haec disserit: »Hi numeri autem, quamvis ad effectum sermonis magni momenti, tamen inveniuntur apud scriptores omnes: saepe casu et fortuito fiunt, saepe exsistunt e sensu subtili oratoris sine deliberatione accurata.« Nihilominus, ne totam videar neglexisse hanc rem, pauca attuli huius generis exempla. Sic in nostrae orationis § 5 constat membrum quartum ex quatuor pedibus iambicis: *»ἔρημον ὄντα συμμάχων«*. Sed pluribus locis membra tot iambis aut finiuntur, aut initium capiunt ita ut longum sit et supervacaneum, omnes enumerare locos. Similiter res se habet de metro trochaico. Ut in § 49 membrum quoddam finitur his verbis: *»τοῖς πεπραγμένοις ἐπηρμένον*, sic etiam saepius inveniuntur dimetri trochaici qui vel tota efficiant membra, vel partem eorum expleant. Etiam bacchius quodam loco usurpatur ter intra unum membrum, § 34: *»ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλέοντας τὴν* etc.

Deinde haud ita raro occurunt versus dactylici, nam permulta membra exornantur trimetro dactylico, quem hoc loco mittendum esse putavi. Tetrameter autem dact. cat. est § 41: *ταῦτα δ'ἴσως πρότερον μὲν ἐνῆν«*; Comparandus videtur esse pentameter dact., cuius ultimi duo pedes ex syllabis longis constant, § 37: *»ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν.«* Denique hexametrum cat. habemus perfectum § 26: *»πλὴν ἑνὸς ἀνδρός, ὃν ἂν πέμψητ' ἐπὶ τὸν πόλεμον.«*

Perinde occurrit numerus anapaesticus nonnullis locis, ut § 5: *»ὅτι ταῦτα μὲν ἐστιν ἅπαντα τὰ χωρία«* et § 24: *»Λακεδαιμονίους παρατεττόμενοι«* etc.

Creticus quater repetitur § 47: *»μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων καὶ δικαστὰς«* etc. Tres autem cretici saepius sese excipiunt, ut Kol. 116, 165, 178, 369.

Tres choriambi inveniuntur § 24: *»καὶ παρακύ | ψαντ' ἐπὶ τὸν | τῆς πόλεως (πόλεμον.)«*

Miscentur quoque interdum duo in uno membro genera pedum, ut m. 314: *αἰχμαλώτους πολί(τας) ὑμετέρους ᾤχετ' ἄγων*, quod membrum constat ex duobus creticis, quos sequuntur duo choriambi, ab illis una longa dirempti. Comparari possunt membra 19 et 20: *ἔπειτ' ἐνθυμητέον καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσι | καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνῃσκομένοις*, quorum alterum tres continet creticos, alterum tres choriambos.

§ 7.

Sed iam satis sit disputatum de hac re atque progrediamur ad alteram accurata perscrutatione etiam digniorem. Hucusque enim ea tantum pertractavimus membra, in quibus pes idem saepius ponitur, exstant autem membra alia multa, in quibus non pes unicus, sed coniunctio pedum quorundam principium fiat repetitionis. Tali structura praedita sunt nostrae orationis membra haec, kol. 8 ex: *τὰ δέοντ' οὗτοι = συνεβούλευσαν* (bis ⏑⏑ — — —), § 13: *»ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσή = κοντα ποιεῖν ἐθέλοντ« | ας* etc., ubi bis ponitur creticus cum choriambo: — ⏑ — — ⏑⏑ — Similiter in fine membri subsequentis tripodia trochaica cat. repetitur: *»ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν | καὶ πεπεισμένων = παύομαι λέγων.«* § 17: *»ἐπὶ τῆς ἐξαίφνης ταύτας = ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας | αὐτοῦ στρατείας«* (bis ⏑⏑ — — — — — —). § 19: *»δύναμίν τιν' ὦνδρες Ἀθηναῖοι = (φη)μὶ προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς«* (bis ⏑⏑ — ⏑ — ⏑⏑ — — —); § 33: *»τῶν μὲν | χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι = καὶ πορισταὶ γιγνόμενοι«* (bis — ⏑ — — — ⏑⏑ —); § 34: *»πρὸς τῷ Γε | ραστῷ τὰ πλοῖα συλλαβὼν ἀ = μύθητα χρήματ' ἐξέλεξε«* (bis — — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑); § 40: *»ὑμεῖς δ' ὦνδρες Ἀθηναῖ = οι πλείστην δύναμιν πάν | των ἔχοντες* (bis — — — ⏑⏑ — —); § 44: *»λοιδορουμένων ἀκούον = τες καὶ αἰτιωμένων ἀλ | λήλους τῶν λεγόντων* (bis — ⏑ — ⏑ — ⏑ — —). § 47: *»ὅταν) ὑμεῖς ὦνδρες Ἀθηναῖοι = τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε«* (bis — — — ⏑⏑ — — ⏑). Alia praeterea huius generis afferri possunt exempla, sed, ne

longus sim, mensuras tantum adscripsi repetitas; sunt autem kol. 38 ex.: — — ⏑ — —; kol. 89 ex.: ⏑ — — — — — (—); 243: — ⏑ — (⏑) — — ⏑ ⏑ —; 276: ⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑; 288: — ⏑⏑ — — — —; 459: ⏑⏑ — ⏑⏑ —; alia.

Denique ea liceat afferre exempla, quae demonstrent, non solum bis sed etiam ter eandem unitatem metricam, ut ita dicam, in uno eodemque membro positam esse. Occurrunt quidem huiusmodi repetitiones haud saepe, ita ut nostrae orationis tria tantum exempla afferre possim. Primum autem est § 44: »*οὐδέποτ' | οὐδὲν ἡμῖν = μὴ γένηται = τῶν δεόντων*«, ubi tripliciter — ⏑ — — repetitur. Alterum § 45, ubi de lectione dissentiunt viri docti: »*οἱ δὲ συμμαχοι = | τε | θνᾶσι τῷ δέει = τοὺς ἀποστόλους*« (tripl. — ⏑ — ⏑ —). Quartum denique huius generis exemplum est; § 34: »*τὰ τελευταῖ' εἰς Μαραθῶν' = ἀπέβη καὶ τὴν ἱερὰν = ἀπὸ τῆς γῆς ᾤχετ' ἔχων*« etc. Comparari praeterea possunt membra 210 et 256, quae eandem praebent responsionem minus accuratam.

§ 8.

Ad aliud iam pervenimus numeri interni genus, quod fit, si unum membrum in duas partes aequales divisum est. Exempla autem huius generis, quae quidem nostra praebet oratio, haec sunt. § 2: »*ἐπεὶ εἴ τοι πάνθ' ἃ προσῆκε = πραττόντων οὕτως εἶχεν*«. § 3: »*οὐδὲν ἀνάξιον ὑμ | εῖς = ἐ | πράξατε τῆς πόλεως*«, ubi ultima quidem longa partis prioris atque prima brevis posterioris non respondent. § 7: »*οὐ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν παρασχεῖν = αὐτὸν χρήσιμον τῇ πόλει*«, ubi parti posteriori una dempta est syllaba in fine. § 12: »*ὅπως βούλεσθε = διοικήσαισθε*«. § 14: »*τῇ νυνὶ βοηθείᾳ = κωλῦσαι δυνηθεῖμεν*«. § 15: »*ἀλλ' ὃς | ἂν δείξῃ τίς πορισθεῖσα πα = ρασκευὴ καὶ πόση καὶ πόθεν*« atque paulo post in eadem paragrapho: »*τὸ δὲ πρᾶγμ' ἤδη = τὸν ἔλεγχον δώ | σει*«, ubi posterior pars una syllaba aucta est. § 24: »*οὐ γάρ ἔστιν ἄρχειν = μὴ διδόντα μισθόν*«. § 30: »*Ἃ μὲν ἡμεῖς ὦνδρες Ἀθηναῖοι = δεδυνήμεθ' εὑρεῖν ταῦτ' ἐστίν*«, ubi longa ‚*μεῖς*' pro brevi, *μεθ'*. § 36: »*ὅτι κεῖνα μὲν πάν = τα νόμῳ τέτακται*«.

quod membrum etiam aliter dividi potest: *ὅτι ἐκεῖνα μὲν = πάντα νόμῳ τέτακ | ται*«. § 36: *πότε καὶ παρὰ τοῦ καὶ τί = (τί) λαβόντα τί δεῖ ποιεῖν*«, ubi iterum pars posterior una syllaba aucta est. § 38: »*ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς = πολέμῳ χρωμένους*« (longa pro brevi). § 41: »*οὐδὲ πρὸ τῶν πραγμά = των προορᾶτ' ουδέν*«. Fortasse hic afferri licet etiam § 49: »*οὐ μέντοι μὰ Δί' οὕτω = προαιρεῖσθαι πράττειν*«, ubi una tantum brevis ‚*προ*' usurpatur pro longa ‚*οὐ*'. Denique his exemplis annumerari debet § 50: »*ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκα = σθησόμεθ' αὐτὸ ποιεῖν*«. Alia.

Simillimo deinde modo interdum efficitur concinnitas numerosa interna, si membrum in duas disiungitur particulas, quae eodem quidem sunt ambitu, sed diversum praebent pedum ordinem, ut e. g, § 9: »*ὅς οὐδ' αἵρεσιν ὑμῖν δίδωσι = τοῦ πράττειν ἢ ἄγειν ἡσυχίαν* (⏑ — — ⏑⏑ — — ⏑ — ⏑ = — — — ⏑⏑ — — ⏑⏑ —), ubi, omisso discrimine illo inter primas particularum syllabas, altera finitur ditrochaeo, altera choriambo.

§ 9.

Restat nunc, ut de ultimo numeri interni genere disputemus. Multa enim sunt membra, quorum initia exitusque accurata continentur responsione. Nam Demosthenem etiam hoc modo orationes numerosa concinnitate exornare studuisse, plurima docebunt exempla, quorum ea tantum afferenda esse censui, quae facillime ab auditoribus audita esse et sensa putare debeamus. Quare ea neglexi membra, in quibus aequalitas, de qua nunc agitur, quatuor tantum complectatur syllabas, quamquam negari nequit, etiam eiusmodi responsiones, dummodo ne nimis longum esset membrum, et audiri potuisse et auditas esse. Continet autem plus quatuor syllabas haec aequalitas, quae inter initium exitumque eiusdem membri intercedit, his nostrae orationis locis: § 1 secundum orationis membrum aliquid tale praebet: »*ἐπισχὼν ἂν ἕως οἱ πλεῖ = στοι τῶν εἰωθό = των γνώμην ἀπεφήναντο*« (⏒ — — ⏑⏑ — — —). § 2: »*ὃ γάρ ἐστι χεί = ριστον ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου*« (⏑⏑ — ⏑ —); § 3: »*παραδείγμασι*

χρώ = μενοι τῇ τότε ῥώμῃ τῶν = Λακεδαιμονίων« (⏑⏑ — ⏑⏑ —); § 5: »οὐδὲν ἂν ὧν νυ = νὶ πεποί = ηκεν ἔπραξεν« (— ⏑⏑ — —) et paulo post: »φύσει δ'ὑπάρχει = τοῖς παρ-οῦσι = τὰ τῶν ἀπόντων« (⏑ — ⏑ — —), ubi media quoque pars eandem fere praebet mensuram una deminutam syllaba initio. § 6: »οὓς ἂν ὁρῶσι παρε = σκευασμένους καὶ πράτ = τειν ἐθέλοντας ἃ χρή (— ⏑⏑ — ⏑⏑ —); § 7: »καὶ παύ-σησθ'αὐτὸς = μὲν οὐδὲν ἕκαστος ποι = ήσειν ἐλπίζων (— — — — —); § 8: οὐκ ἔχοντ' ἀποστροφὴν .... — τῆτα καὶ ῥᾳθυμίαν; § 9: ἀλλ' ἀεί τι προσπεριβάλλεται = καὶ κύκλῳ πανταχῇ μέλλοντας ἡμᾶς καὶ καθ = ημένους περιστοιχίζεται (— ⏑ — ⏑ — ⏑⏑ — ⏑); § 12: ἅπασιν ἂν τοῖς πράγ = μασιν τεταραγ = μένοις ἐπιστάντες (⏑ — ⏑ — — —); § 13: καὶ τἄλλ'ὡς ἄν μοι = βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκεῖ πα = ρασκευα-σθῆναι (— — — — —); § 14: μηδ'ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ = τινι και = νὴν παρασκευὴν λέγειν (— ⏑ — — — ⏑ —); § 17: κἂν τὸν δεῖνα κἂν ὄν = τινοῦν χειροτο = νήσητε στρατηγόν (— — ⏑ — —); § 20: καὶ ὅπως μή ποιήσεθ' = ὃ πολ = λάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν (⏑⏑ — — — — ⏑); paulo post: ἀλλὰ τὰ μικρὰ = ποιήσαντες = καὶ πορίσαντες (— ⏑⏑ — ⏑), ubi medium quoque membrum mensuram monstrat eandem fere, ita ut tripartitum videamus membrum. § 27: ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον τὸν = παρ'ὑμ = ῶν ἵππαρχον δεῖ πλεῖν (— — — — — —); § 28: εἴκοσιν εἰς τὴν = ναῦν μνᾶι τοῦ = μηνὸς ἑκάστου (— ⏑⏑ — —); § 30: ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς = ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς = πολεμῆτε Φιλίππῳ (⏑⏑ — ⏑⏑ — —); § 52: Λήμνῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σκιά = θῳ καὶ ταῖς ἐν = τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις (— — — ⏑ — — ⏑⏑); § 34: τὸν μέγιστον τῶν ἐ = κείνου πό = ρων ἀφαιρήσεσθε (— ⏑ — — — ⏑); § 35: καίτοι τί δήποτ' ὦ = ἄνδρες Ἀθη = ναῖοι νομίζετε (— — ⏑ — ⏑ —), cui simile ultimum huius paragraphi membrum: τὸν εἰς Μεθώνην τὸν = εἰς Παγασὰς = τὸν εἰς Ποτείδαιαν (⏑ — ⏑ — — ⏑); § 39: τὰ συμβάντ' = ἀναγκά = ζωνται διώκειν (— — ⏑ — —); § 40: οὐδενὶ πώποτ' = εἰς δέ = οντι κέχρησθε (— ⏑⏑ — ⏑); § 42: τοῖς γιγνομένοις = ὑπὲρ τῆς πόλεως = αἰσχυνόμενος (— — ⏑⏑ —), sed praeterea media pars eandem praebet mensuram, initio una brevi auctam: ⏑ — — ⏑⏑ —. Etiam § 45: οἱ δὲ σύμμαχοι

= τεθνᾶσι τῷ δέει = τοὺς ἀποστόλους (— ⏑ — ⏑ —) hic est afferendum, etsi alio iam disputatum est loco de hoc membro. § 34 col. 308: ἀπὸ τῶν ὑμετέρων .... πολεμεῖ συμμάχων. § 23: οὐ τοίνυν οὐθ' ὑπέρογ — .... — τι μισθὸς οὐδὲ τροφή. § 49: ἀνοητότατοι = γάρ εἰσιν οἱ = λογοποιοῦντες (⏑⏑ — ⏑⏑ —), ubi verba, quae sensu iungenda sunt, etiam numeris continentur, quod saepissime occurrit; § 51: ὥσπερ ἡμῖν συμρέ = ον τὸ τὰ βέλ = τιστ' ἀκούειν οἶδα (— ⏑ — — — ⏑); Praeterea einsmodi responsiones occurunt in membris 51: φύσει δ'ὑπάρχει ...... τὰ τῶν ἀπόντων et 52: καὶ τοῖς ἐθέλουσιν ...... τὰ τῶν ἀμελούντων.

Consulto tantam huiusmodi exemplorum copiam congessi, ne quis forte putaret, quibusdam locis fortuita tales exstitisse numeros, sed persuasum habeo, Demosthenem horum numerorum perspicuitatem optime intelligentem, hoc ipso rhythmo saepissime usum esse. Quibus omnibus pertractatis iam ad finem huius de numero interno disputationis pervenimus ac nunc progredi liceat ad eam commentationis partem, qua de numero externo, quem appellavimus, quo iunguntur periodorum membra, agitur.

Pars tertia.

De numeris externis.

§ 10.

Numerus externus ita efficitur, ut particulae cuiusdam mensura alio periodi loco repetatur. Modo tota duo membra, sese excipientia, pariter structa sunt, quae responsio rarissime quidem occurrit, modo inter duo membra aequalia tertium intercalatur membrum, his quidem inaequale, sed cum aliis periodi partibus responsione numerosa coniunctum, modo initia tantum variorum membrorum respondent sibi, modo

exitus, vel exitus adaequatus est initio membri alterius, vel vice versa, modo numeri constituti in mediis quibusdam membris repetuntur: quae omnes eiusdem generis species hic saepius, hic rarius occurrunt, sed semper ita apparent, ut certas regulas, quas sequantur, neque reperiri possint neque oporteat inveniantur. Nulla quidem est periodi pars, cui omnino abnegati sint numeri, sed iterum iterumque et commutatur variaturque numerorum usus, et hic illic membrum occurrit in oratione vere numerosa, quod eo ornatu careat, cum id ipsum sit eloquentiae Asianae vitium maximum, quod continuo in eodem versetur genere numerorum, quod a Blassio iam demonstratum est in commentatione illa de num. Isocr. p. 15 sq. Libertas illa, quam supra diximus concedatur orationi numerosae oportet, nisi volumus solutam orationem fieri adulterinam, quae argumenta humilia et cotidiana sermone depingat cantibus poetarum lyricorum digno. Numeros ita adstrictos neque Isocrates affectavit neque Demosthenes unquam talibus usus est, sed ubique gratam invenimus numerorum commutationem.

Sed hac de re postea, si orationem ipsam perlustraverimus, accuratius docebimur; nunc alia exsistit quaestio, longe omnium difficillima. Si enim numeros quaerimus, quomodo adhibeantur in membris coniunctis, primum quaerendum esse patet, quid ipsa membra sint. Rhetores autem veteres de membris distinguendis nihil, nisi regulas vagas atque dissentientes inter se constituisse, demonstravit Blassius (Att. Beredsamkeit III p. 105.). Cum autem maximi sit momenti haec membrorum iusta distinctio ad numeros orationis solutae intelligendos recteque statuendos, regulis certis de hac re carere minime possumus. Optime igitur meritus est his in rebus inquirendis Blassius, qui pluribus disputationibus leges membrorum recte distinguendorum statuit quatuor, quas attulit Adams l. c. p. 55:

1. Divisio per respirationem necessaria et ad sensum apta est vera.

2. Hiatus in fine membri permittitur.

3. Tres syllabae breves in fine membri permittuntur aut divisione facta vitantur.

4. Numeri sermonis pedestris, qui e forma et consecutione membrorum constant, divisionem veram saepe aperiunt. Divisio, quae numeros proprios oratoris aperit, est vera.

Non minimi mihi videtur esse indicium quartum, de quo rectissime Adams l. c. disserit haec: »Habemus autem in hoc indicio eodem tempore instrumentum et finem nostrae investigationis de membrorum divisione.« Membrorum igitur divisio et numerorum constitutio tam arte cohaerent inter se, ut altera sine altera recte discerni nequeat. Membris enim recte distinctis fieri non potest, ut numeri veri lateant et numeris recte constitutis membrorum divisio falsa esse non potest. Nihilo minus etiam cetera ad hanc rem discernendam indicia, quae supra attulimus, non esse neglegenda patet. Quas vero leges omnes si recte sequemur, nos veram membrorum divisionem verosque numeros inventuros esse sperare possumus.

Quae cum ita sint, ad rem propositam iam propius accessimus, ita ut nunc demonstrare possimus, quomodo Demosthenes numeris usus sit in oratione Philippica prima. Cum autem alia periodus alios praebeat numeros, facere non possumus, quin unumquodque membrum seiunctum a ceteris, accurate perlustremus, ordinem sequentes, qui in oratione ipsa est. In textu autem constituendo plerumque secuti sumus editionem Dindorfianam a Blassio curatam, (Lips. 1885) a qua nunquam causis non explicatis discessimus.

§ 1. 1. *Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὐτίθετ' ὦνδρες Ἀθηναῖοι,*

In membro primo varias habemus lectiones, cum Par. 2977, quocum consentit Prisc. XVIII. 299 tradat: *προὐτιθ. . . . . . σκοπεῖν*; cod. Mon. Parr. Ald. Hermog. p. 265; *προὐτ. λέγειν ὦ Ἀθ.* Hermog. p. 149; Anon. VIII. 655. Vulgaris lectio est *προὐτ. ὦ. ἄ. Ἀθ. λέγειν.* Ambigua est res, cum neque *σκοπεῖν* neque *λέγειν* necessarium sit. Blassius igitur uncis additis *λέγειν* a ceteris secludit atque ego delendum esse hoc vocabulum censeo, quo deleto exitus membrorum 1, 2, 3 pares fiunt (— ⏑⏑ — — ⏒). Nam ut in exitu

2. *ἐπισχὼν ἂν ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο,*

3. *εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἦγον,*

4. *εἰ δὲ μὴ*

5. *τότ' ἂν καὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γιγνώσκω λέγειν.*

6. *ἐπειδὴ δ' ὑπὲρ ὧν [πολλάκις] εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν,*

7. *ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν.*

membri tertii illud *ἂν* omittatur, Blassius postulat in praef. ad Dem. Oratt. vol. II. p. CXXX. ed. 4. optimo, ut equidem puto iure, quia scriba minus attentus facillime ultimam vocabuli ‚*ἡσυχίαν*‘ syllabam repetere potuit.

Nunc iam de numeris disputandum est ac facile apparebit, initia membrorum 1 et 3 simillima esse: *Εἰ | μὲν περὶ καινοῦ τινος = εἰ μὲν ἤρεσκέ τι μοι.* 3 autem membrum respondet 2 ita, ut et initia et exitus responsione contineantur hoc modo *ἐπσχ. ἂν ἕως οἱ πλ. τ. = εἰ | μὲν ἤρ. τι μ. τ. ῥηθ.* et .... *μὴν ἀπ. = ἡσ. ἦγ.*

Incisum quod sequitur, par est initio 3; membrum autem 5 iterum accurate respondet initio 2: ⏑ — — ⏑⏑ — — — ⏒ — — — ⏑ — (2 = 4). Deinde respondent sibi initia membrorum 5 et 6: ⏑ — — ⏑⏑ — In hoc membro 6 Blassius, ‚*πρότερον*‘, quod codd. post ‚*οὗτοι*‘ praebent, cum Hermog. p. 273 omisit, sed hoc vocabulo servato optima fit responsio inter 5 et exitum 6: *τότ' ἂν καὐτ. ἐπ. ἃ γιγ. λέγ.* = ... *σιν οὗτ. πρ. συμβ. κ. ν. σκ.* Fortasse ‚*πολλάκις*‘ delendum erit, quod verbum iam Prisc. omisit atque negari non potest hoc vocabulo deleto numeros meliores fieri, quia tum respondebunt: *ἐπειδὴ δ' ὑπὲρ ὧν εἰρήκα = σιν οὗτοι πρότερον συμβαίνει,* sed dubito, num propter hanc unam causam codd. lectionem deserere debeamus, quare servavi quidem hoc verbum, sed uncis additis significavi, rem esse ambiguam.

Membrum 7 et internum praebet numerum, cum initium par sit clausulae: *ἡγ. καὶ πρ. ἀν | = ἂν συγγ. τυγχ.* et externum, cum haec ipsa clausula membrorum antece-

8. *εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρεληνθότος χρόνου τὰ δέονθ' οὗτοι συνεβούλευσαν,*

9. *οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλεύεσθαι.*

§ 2. 10. *πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ἀθυμητέον ὦνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς παροῦσι πράγμασιν,*

11. *οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ·*

12 *ὃ γάρ ἐστιν χείριστον ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου,*

13. *τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει.*

14. *τί οὖν ἐστι τοῦτο;*

dentium 5 et. 6 clausulis respondeat: — ⏒ — — — ⏑ — (5 = 6 = 7 cl. cl.).

Initium 8 repetit clausulam 7: *εἰκ. ἂν συγγ. τυγχ. = εἰ γ. ἐκ τ. παρ. χρ.*, nam quod in hac ulteriore particula bis breves pro singulis longis prioris partis inveniuntur, id responsioni non obstare constat. Etiam accuratior est resp. inter 8 init: *εἰ γ. ἐκ τ. π. χρ.* et 1 cl.: *πραγμ. πρ. ὦ. Ἀθ.* Praeterea observanda videtur esse aequalitas supra iam explicata, quae inter: *τὰ δέονθ' οὗτοι* et *συνεβ.* intercedit. 9: *οὐδ. ἂν ὑμ. νῦν ἔδ. βουλ.* = 5: *καὐτ: ἐπ. ἃ γιγ. λ.*

11 repetit 10 init., nam nihil fere interest inter *πρ. μὲν οὖν οὐκ ἀθυ* = *οὐδ' εἰ π. φ. ἔχ.* Etiam 12. quam accuratissime, initiis quidem neglectis, respondet 10 ineunti: ⏑⏒ — ⏑ — — ⏑ — — ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏒ — (10 = 12). 13 autem par est 12 initio: ⏓ ⏑ — ⏑ — — ⏑ — — ⏑⏑ — ⏓ ...... (12 = 13). Praetera in 11 exitu initioque 13 mensura apparet: — ⏑ — ⏑ — quae eadem est in exitu 10, qui adhuc sine responsione remanere videbatur. Deinde 10 medium: *οὐκ ἀθ. ὦ. Ἀθ.* = 8 in.: *εἰ γὰρ ἐκ τ. παρ. χρ.* Putaverit fortasse aliquis, verba *τοῖς παροῦσι πράγμ.* rectius attribui membro 11, quod hac distinctione facta par fere fiat membr. 13: — ⏑ — ⏑ — ⏒⏑ — — ⏑⏑ — — (11 = 13). Sed ne sic quidem responsionem habemus perfectam, cum discrepantia inter syllabas ‚*μα*‘ et ‚*οντ*‘ numeros pertubet et quod ad sensum attinet, verba illa, de quibus quaeritur, artius cum membro 10 cohaerere videntur mihi.

Quaestiuncula quae iam sequitur: *τί οὖν ἐστι τοῦτο* = 13 (med.) *τὰ μελ. βέλτιστ* .... Initium 15 complectitur men-

15. ὅτι οὐδὲν ὦνδρες Ἀθηναῖοι τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν,

16. κακῶς τὰ πράγματ' ἔχει,

17. ἐπεὶ εἴ τοι πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων οὕτως εἶχεν,

18. οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι.

§ 3. 19. ἔπειτ' ἐνθυμητέον καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσι

20. καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις,

21. ἡλίκην ποτ' ἐχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίων,

22. ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολύς,

23. ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως

24. οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως.

25. ἀλλ' ὑπεμείναθ' ὑπὲρ τῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον,

26. τίνος οὖν εἵνεκα ταῦτα λέγω;

suram 16: ◡) ◡ — ◡ — ◡◡ — . . . . . . (15 = 16) atque 17 (init.) = 15 (init.): ◡◡ — ◡ — ◡◡ — — . . . . . Tum pariter structae sunt clausulae 15 et 17: — ◡ — — — — — — — 18 autem = 13: τοῦτο πρ. τὰ μέλ. βέλ. ὑπ. = οὐδ' ἂν ἐλ. ἦν αὐ. βελ. γεν. (ubi parechesis βέλτιστον — βελτίω).

Initium 19 par fere est 10 initio: πρ. μ. οὖν οὐκ. ἀθ. = ἐπ. ἐνθ. καὶ παρ' ἄλ, quae similitudo etiam facilius propter parechesin (ἀθυμητέον — ἐνθυμητέον) additam audiri potuit. Deinde inter 19 et 20 eo modo fit responsio quaedam, ut alterum contineat creticum ter repetitum, alterum toties choriambum repetat. Praeterea 20 κ. τ. εἰδ. αὐτ. ἀναμιμ | = 21 (in.): ἡλ. π ἐχ. δύν., (ubi iterum parechesis observanda). et comparari possunt ipsorum membrorum exitus: 20 — ◡◡ — — ◡◡ — = 21 — ◡◡ — (◡◡) — ◡◡ —. Tum 22: ἐξ οὗ χρ. οὐ π. = 21 cl. . . . ναμιν Λακεδαιμο(νί)ων. 23 repetit cl. 19: κ. π. ἄλ. ἀκ. = ὡς κ. κ. πρ. 24: οὐδ ἀν. ὑ. ἐπ. τ. π. = 25 (init): ἀλλ' ὑπ. ὑπ. τ. δ. τ. π. ἐκεί |. Comparari quoque possunt: ἀλλ' . . . . δικαίων = τὸν . . . . . . πόλεμον. Denique τὸν πρ. ἐκ. πόλ. = τοῖς ἀναμιμνησκομένοις. Quaestiuncula autem quae iam sequitur, optimus, non solum quod ad rem, sed etiam quod ad formam attinet, est transitus in periodum subsequentem; nam et simillima est exitui periodi

27. ἵν' ἴδητ' ὦνδρες Ἀθηναῖοι καὶ θεάσησθε,

28. ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν φοβερόν

29. οὔτ', ἂν ὀλιγωρῆτε, τοιοῦτον οἷον ἂν ὑμεῖς βούλοισθε,

30. παραδείγμασι χρώμενοι τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, ἧς ἐκρατεῖτε

31. ἐκ τοῦ προσέχειν τοῖς πράγμασιν τὸν νοῦν,

32. καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου, δι' ἣν ταραττόμεθα

33. ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρῆν.

§ 4. 34. εἰ δέ τις ὑμῶν ὦνδρες Ἀθηναῖοι δυσπολέμητον οἴεται τὸν Φίλιππον εἶναι,

antecedentis: πρὸς ἐκ. πόλ., et prorsus par initio subsequentis: ἵν' ἴδητ' ὦ. Ἀθ.

Deinde initia 27 et 28 respondent sibi: ◡◡ — — ◡◡ — = ◡◡ — (◡) — ◡◡ —. In 28 autem delevi: ἐστιν, quia multo meliores tum fiunt numeri, nam 28 nunc in duas partes aequales dividitur: ὅ. οὐ. οὔ. φυλατ = τομένοις ὑ. φ. et 30 cl. huius membri mensuram repetit: ὅ. οὐ οὔ φ. (ὑ) μῖν φ. = τότε ῥ. τ. Λ. ἧς ἐκ., levissimis tantum discriminibus interiectis. Deinde cl. 29 par fere est initio 30: ◡ — ◡◡ — — — — ◡ (29 c.) = (◡) ◡ — ◡◡ — ◡ — — ◡ (30 in). Praeterea hoc membr. 30 in duas dividitur partes fere aequales: παρα)δ. χρ. τ. τ. ῥ = τ. Λ. ἧς ἐκ. Ab eadem mensura — — ◡◡ — —, qua finitur 30, initium sumit 31, cuius clausula par est 32 initio: -ειν τ. πρ. τ. γ. = κ. τ. ν. ὕ τ.

33 autem praeter syllabam priman sespondit initiv 32: κ. τ. ν. ὕ. τ. δι' ἣν = ἐκ) τ. μ. φρ. ὧν ἐχ.

Initium 34: εἰ δέ τ. ὑ. ὦ. Ἀ. δ. = 30 (cl.) τῇ τ. ῥ. τ. Λ. ἧς ἐκ. Deinde respondent sibi claus. 34 et init. 35: δυσπ. οἴ. τ. Φ. (εἶναι) = (σκο) πῶν τ. τ. πλ. τ. ὑπ. αὐτῷ . . . . atque eadem fere est mensura 36 cl.: χωρία π. ἀ. τ. π. = δυσπ. . . . . Φίλιπ |. Videmus igitur illud εἶναι in exitu 34 sine responsione remanere et, quod ad sensum attinet, non esse necessarium; sed nihilo minus servandum esse censui hoc vocabulum, cum et ab omnibus traditum sit codd. et numeros certe non turbet.

35. *σκοπῶν τό τε πλῆθος τῆς ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως*
36. *καὶ τὸ τὰ χωρία πάντ' ἀπολωλέναι τῇ πόλει,*
37. *ὀρθῶς μὲν οἴεται, λογισάσθω μέντοι τοῦτο,*
38. *ὅτι εἴχομεν ποθ' ἡμεῖς ὦνδρες Ἀθηναῖοι Πύδναν καὶ Ποτείδαιαν καὶ Μεθώνην*
39. *καὶ πάντα τὸν τόπον τοῦτον οἰκεῖον κύκλῳ,*
40. *καὶ πολλὰ τῶν μετ' ἐκείνου νῦν ὄντων ἐθνῶν*
41. *αὐτονομούμενα κἀλεύθερ' ὑπῆρχε,*
42. *καὶ μᾶλλον ἡμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως ἢ 'κείνῳ.*
§ 5. 43. *εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχεν τήν γνώμην,*
44. *ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἐστιν Ἀθηναίοις*
45. *ἔχουσι τοσαῦτ' ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτοῦ χώρας*
46. *ἔρημον ὄντα συμμάχων,*

Tum 35. in. repetit mensuram 31: ‿— ‿‿ — — — ‿ — — — (35 in. = 31). Membro autem 37 respondet 38 init: *ὀρ. μ. οἴ. λ. μ. τ.* (37) = *(ὅτι εἴ) χομεν π. ἡμ. ὦ. Ἀ. Π. κ.* Putaverit fortasse aliquis, delendum esse in 38, quod om. B., ‚*ἡμεῖς*', cum ‚*εἴχομεν Πύδναν*' opponatur verbis antecedentibus: *τὰ χωρία ἀπολωλέναι τῇ πόλει;* equidem non puto propter membrum 43, ubi alteram habemus oppositionem hanc: »*εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε,*« atque sicut illi ‚*ποθ*' respondet hoc loco *τότε,* sic *ὁ Φίλιππος* postulat oppositionem »*ἡμεῖς*«, quod etiam numeri defendunt. Deinde cl. 38 respondet 39: — — ‿ — — — — ‿ — — (38 cl.) = — — ‿ — ‿ — — ‿ — — (— ‿ —) (39). 40 autem par fere est 42: — — ‿) — — ‿ — ‿‿ — — — — — — — (40 = 42). Praeterea clausulas praebent easdem 39 et 40, — — — — —. Initium 41 redit ad mensuram initii 36: *κ. τ. τ. χ. πάν* | = *αὐτ. κἀ* |.

Claus. 43 . . . . *πος τότε τ. ἔσ. τ. γν.* = claus 42: . . . . *βούλετ' 'ἔχ. οἰ. ἢ 'κ.* Per membra autem 43, 44, 45 pervadunt iidem numeri, qui quidem ita variantur, ut membro 43 quatuor adiiciantur syllabae in fine, 45 una in initio et duae in fine, dum 44 dividitur in duas partes aequales; numeri enim sunt hi: 43 — — — ‿‿ — — ‿‿ — — — (‿ — — —) = 44 — ‿‿ — ‿‿ — | — ‿‿ — — — = 45 ‿) — ‿‿ — ‿‿ — — ‿ ‿ — — — (— —). 46 sine responsione relinquitur quidem,

47. *οὐδὲν ἂν ὧν νυνὶ πεποίηκεν ἔπραξεν,*
48. *οὐδὲ τοσαύτην ἐκτήσατ' ἂν δύναμιν.*
49. *ἀλλ' εἶδεν ὦνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτο καλῶς ἐκεῖνος,*
50. *ὅτι ταῦτα μέν ἐσθ' ἅπαντα τὰ χωρί' ἆθλα τοῦ πολέμου κείμεν' ἐν μέσῳ,*
51. *φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσιν τὰ τῶν ἀπόντων*
52. *καὶ τοῖς ἐθέλουσιν πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμελούντων.*
§ 6. 53. *καὶ γάρ τοι ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώμῃ πάντα κατέστραπται,*
54. *καὶ ἔχει τὰ μὲν ὡς ἂν ἑλών τις πολέμῳ,*

sed numerum praebet internum, quia dipod. iamb. acat. efficit. Similitulo autem est inter 47 et 48: — ‿‿ — — — ⏑ ⏑ — ‿‿ — (‿).

Initium 49: *ἀλλ' εἶδ. ὦ. Ἀθη* | = claus. 48: *ἐκτ. ἂν δ.;* clausula autem 49: . . . . *οι τ. κ. ἐκ.* = init 50: *ὅτι τ. μ. ἐσθ' ἅπ.* (cum parech: *τοῦτο — ταῦτα*). Praetera in hoc membro 50 respondent sibi: *ὅτι ταῦτα μέν ἐσθ'* = *ἅπαντα τὰ χωρ* . . . et cl. 50: *-λέμου κ. ἐν μ.* = cl. 51: *παρ τ. τ. ἀπόν(των).* In 51 autem initio respondet clausula: *φύσει δ' ὑπ.* = *τ. τ. ἀπ.* atque medium membrum: . . . . *χει τοῖς παρ.* non multum differt ab hac mensura. Deinde claus. 51: . . . . *χει τ. π. τ. τ. ἀπ.* satis parest init. 52: *κ. τ. ἐθ. π. κ. κινδυ* |. In 52 autem iterum initio respondet claus.: *καὶ τοῖς ἐθ.* = *τὰ τῶν ἀμ.* ac denique 52 cl. . . . *νεύειν τ. τ. ἀμ.* par est 49 init.: *ἄλλ' εἶδ. ὦ. Ἀθηναῖ* |.

Initium 53: *κ. γ. τ. ταύτῃ χρ.* = cl. 52: *κινδ. τὰ τ. ἀμ.* Deinde 53 in duas dividitur partes aequales (— — — — — — ‿‿ — = — — — — ‿‿ — — —), qua de responsione Blassius in praefatione ad Dem. oratt. p. XXI haec: »Ita fiunt duo dimetri anapaestici. Cur vero? Nempe ut et principia particularum et exitus sint inter se sensu quam maxime coniuncta . . . Sic in exemplo modo laudato *χρησάμενος* et *κατέστραπται* in exitu particularum posita, ad eundem Philippum referuntur, et *ταύτῃ* quam proxime prioris initium, *τῇ γνώμῃ* in ipso alterius initio collocata sensu inter se cohaerent.« In 54 a lectione vulgari: »*καὶ ἔχει τὰ μὲν ὡς ἂν ἑλών τις ἔχοι πολέμῳ*« cum Blassio discessimus atque *ἔχοι,*

55. τὰ δὲ σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος·

56. καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες,

57. οὓς ἂν ὁρῶσιν παρεσκευασμένους καὶ πράττειν ἐθέλοντας ἃ χρή.

§ 7. 58. ἂν τοίνυν ὦνδρες Ἀθηναῖοι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθελήσητε γενέσθαι γνώμης

59. νῦν, ἐπειδήπερ οὐ πρότερον

60. καὶ ἕκαστος ὑμῶν, οὗ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν παρασχεῖν αὑτὸν χρήσιμον τῇ πόλει,

61. πᾶσαν ἀφεὶς εἰρωνείαν ἕτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ,

62. ὁ μὲν χρήματ' ἔχων εἰσφέρειν,

63. ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ στρατεύεσθαι —

64. συνελόντι δ' ἁπλῶς ἐὰν ὑμῶν αὐτῶν ἐθελήσητε γενέσθαι

iam in cod. Aug. 3 om. delevimus, dissentientes a Kruegero, qui »τις ἔχοι« »ex interpretamento orta« putavit ac delevit. Sane, ἔχοι superfluum est ac delendum, sed non est, cur τις ab omnibus codd. traditum deleatur, praesertim cum hoc vocabulo servato responsio fit, qua nulla sit accuratior, inter 54 et 55: ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ — — ⏑⏑ ⏓. 56 autem recurrit ad mensuram 53: καὶ γὰρ συμμαχεῖν κ. πρ. τ. ν. τ. ἐθ. ἅπαν | τις = καὶ γὰρ τ. ταύτῃ χρ. τ. γν. π. κατ. Claus. 56: νοῦν τ. ἐθ. ἅπαν | = cl. 57: καὶ πρ. ἐθ. ἃ χ. (cum parechesibus ἐθέλουσιν — ἐθέλοντας). Denique init. 57: οὓς ἂν ὁρ. παρ .... με | = init. 52: καὶ τ. ἐθ. π. κ. κινδυ |.

58 init: ἂν τ. ὦ. Ἀθ. = 57 cl.: καὶ πρ. ἐθ. ἃ χρή. In claus. 58 bis occurrit: (⏑) ⏑ — — ⏑⏑ — — — —. 59 init: ν. ἐπ. οὐ = 60 cl.: χρ. τ. π. In 60 respondent sibi: οὗ δεῖ κ. δ. ἂν π = αὑτ. χρ. τῇ π. Init. 61: πᾶσ. ἀφ. εἰρωνεί | reperit claus. 58: -σητε γ. γν. atque claus. 61: -αν ἕτ. πρ. ὑπ. = 60 init: καὶ ἕκαστος ὑμ. οὗ (δεῖ) κ. δ. ἂν, quae responsiones etiam sensu inter se cohaerent. 62: ὁ μ. χρ. ἔχ. εἰς. = 58 cl.: θελήσητε γ. γν. Quamquam συνελόντι ἁπλῶς alibi non occurrit, tamen hoc loco servandum videtur esse, quia nunc respondent 63: ὁ δ' ἐν ἡλ. στρ. = 64 init.: συρ. δ' ἁπλ. ἐὰν ὑμῶν (cf. Blass praef. ad Dem. Oratt. II. p. CXXX). Praetera 64 cl.: ... -μῶν αὐτῶν ἐθελήσητε γενέσθαι = 58

65. καὶ παύσησθ' αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων,

66. τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν,

67. καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθ', ἂν θεὸς θέλῃ,

68. [καὶ τὰ κατερρᾳθυμημένα πάλιν ἀναλήψεσθε,]

69. καὶ ἐκεῖνον τιμωρήσεσθε.

§ 8. 70. μὴ γὰρ ὡς θεῷ νομίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματ' ἀθάνατα,

71. ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον

72. καὶ δέδι' ὦνδρες Ἀθηναῖοι καὶ φθονεῖ

73. καὶ τῶν πάνυ νῦν δοκούντων οἰκείως ἔχειν.

74. καὶ ἅπανθ' ὅσα περ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἔνι,

75. ταῦτα καὶ ἐν τοῖς μετ' ἐκείνου χρὴ νομίζειν ἐνεῖναι.

(med): τοιαύτης ἐθελήσητε γενέσθαι, quae responsio propter perfectam vocabulorum aequalitatem facillime audiri debuit. Deinde clausula 64: -λήσητε γεν. = 65 (med.) .... μὲν οὐδὲν ἕκ. In 65 par est clausula initio: καὶ παύσ. αὐτ. μ. = ποιήσ. ἐλπ. Claus. 66: .... ιον π. ὑπ. αὐτ. πρ. = 62: ὁ μὲν χρ. ἔχ. εἰσφ. Init. 67: κ. τ. ὑμ. αὐτ. κομ. ἄν = 64 cl.: ... μῶν αὐτ. ἐθ. γεν., atque claus. 67: ἂν θ. θ. = 66 init.: τὸν δ. πλ. Init. 68: καὶ τὰ κατερρᾳθυμη | responderet claus. 66: πάνθ' ὑπ. αὐτ. πρ., sed totum hoc membrum, quod Dobree (Adversaria II 1 p. 357) iam proposuit, delendum videtur esse propter sex syllabas breves sese excipientes. 69: καὶ ἐκ. τιμ. = 65 cl.: ... δὲν ἕκ. π. ἐλπί | ζων.

In 70 lectionem vulgarem: τὰ παρόντα πεπ. πράγ. servandam esse putavi, praesertim cum numeris optime defendatur, nam accuratissime, si ita scribimus respondent 70 et 77: 70: μὴ γ. ὡς θ. νομ. ἐκ. τὰ παρ. πεπ. = 77: οὐκ ἔχ. ἀπ. διὰ τ. ὑμ. βρ. καὶ. Simul 70 (in.): μὴ γ. ὡς (θε) ῷ νομ. ἐκεί. | = 70 (cl.): .... πηγέναι πρ. ἀθ. Denique 70 init: μὴ γὰρ ..... ἐκείνῳ = 71: ἀλλὰ κ. μ. τ. ἐκ. (cum parech.) 72: καὶ δ. ὦ. Ἀθ. κ. φθ. = 73: καὶ | τ. π. ν. δοκούν(των) οἰκ. ἔχ. = 74: καὶ ἅ | πανθ' ὅσα π. κ. ἐν. ἄλ. (τισὶν) ἀν. ἔνι. Tum 74 cl.; »περ καὶ ἐν ἄλ. τ. ἀν. ἔνι = 75 init: τ. καὶ ἐν τ. μ. ἐκ. χ. νομί |. Denique 75 dividitur in duas particulas fere aequales: τ. κ. ἐν τ. μ. ἐκείνου = χ. ν. ἐνεῖναι. (cum parech.)

76. κατέπτηχε μέντοι πάντα νῦν,

77. οὐκ ἔχοντ' ἀποστροφὴν διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥαθυμίαν,

78. ἣν ἀποθέσθαι φημὶ δεῖν ἤδη.

§ 9. 79. ὁρᾶτε γὰρ ὦνδρες Ἀθηναῖοι τὸ πρᾶγμα,

80. οἷ προελήλυθ' ἀσελγείας ἅνθρωπος.

81. ὃς οὐδ' αἵρεσιν ὑμῖν δίδωσιν τοῦ πράττειν ἢ ἄγειν ἡσυχίαν

82. ἀλλ' ἀπειλεῖ καὶ λόγους ὑπερηφάνους ὥς φασι λέγει,

83. καὶ οὐχ οἷός ἐστ' ἔχων ἃ κατέστραπται μένειν ἐπὶ τούτων,

84. ἀλλ' αἰεί τι προσπεριβάλλεται καὶ κύκλῳ πανταχῇ μέλλοντας ἡμᾶς καὶ καθημένους περιστοιχίζεται.

§ 10. 85. πότ' οὖν ὦνδρες Ἀθηναῖοι πόθ' ἃ χρὴ πράξετε;

86. ἐπειδὰν τί γένηται;

87. ἐπειδὰν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ.

88. νῦν δὲ τί χρὴ τὰ γιγνόμεν' ἡγεῖσθαι;

76 init: κατ. μέντοι = 75 cl.: νομ. ἐνεῖναι. Deinde 76 cl.: .... πτηχε μ. π. νῦν = 77 init: οὐκ ἔχ. ἀπ. = 77 cl.: .... τῆτα κ. ῥαθ. Tum 78: ἣν ἀπ. φ. δ. ἤδη = 77: ...... ὑμ. βραθ. κ. ῥαθυ|.

79 cl.: ὦνδρες Ἀθ. τ. πρ. = 78: ἣν ἀπ. φ. δ. ἤ | δη. Deinde 79 et 80. eandem fere praebent mensuram hanc: ⏑) — ⏑⏑ — ⏑⏑ — — — ⏓ — ⏑. Similes numeri occurunt in 81 bis: ⏑ — — ⏑⏑ — — ⏑ — — = — — — ⏑⏑ — — ⏑⏑ —. Tum responsionem non perfectam praebent 82 et 83: ⏒ ⏓ — ⏒ — ⏑ — ⏑⏑ — ⏓ — ⏒ — ⏑⏑ – (—). Sunt fere tetrametri haec ambo membra, alter cat., alter acat. Initium 84: ἀλλ' αἰεί τι πρ. = 83 cl.: .... ἑστρ. μ. ἐπὶ τ. Membrum 84 iterum constat ex duobus tetrametris, quorum uterque in pentapodiam et tripodiam divisus est: — — — ⏑ — ⏑⏑ — ⏑ — | — — — — ⏑ — = — — ⏑ — — — ⏑ — ⏑ — | ⏑ — — — ⏑ —. (Cf. Blass: de num Isocr. p. 14).

85 init: π. οὖν ὦ. Ἀθηναῖ | = 86: ἐπ. τί γεν. In 87 lectionem vulgarem: »τις ᾖ« restitui, quia nunc optime respondent 85 cl.: Ἀθ. π. ἃ χ. πρ. = 87: ἐπ. νὴ Δ. ἀν. τ. ᾖ.

89. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην τὴν τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι.

90. ἢ βούλεσθ', εἰπέ μοι, περιόντες αὑτῶν πυνθάνεσθαι,

91. λέγεταί τι καινόν;

92. γένοιτο γὰρ ἄν τι καινότερον,

93. ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Ἀθηναίους καταπολεμῶν

94. καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν;

§ 11. 95. τέθνηκε Φίλιππος;

96. οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἀσθενεῖ.

97. τί δ' ὑμῖν διαφέρει;

98. καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ

99. ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε,

100. ἄνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασιν τὸν νοῦν.

101. οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὑτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξηται,

102. ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν.

In 89: ἐγὼ μ. γ. οἶμ. τ. ἐλ = μεγ. ἀν. τ. τ. πρ. In 90 clausula .... τες αὐτ. πυνθ. = initio: ἢ β. εἰπέ μ. πε |, atque eadem est mensura 94 claus.: τῶν Ἑλ. δ. Praeterea 90 init: ἢ ...... περιόν | = 93 claus.: .... Ἀθ. κατ. In 92 restitui ‚γὰρ' atque nunc 92: γέ | νοιτο γ. ἄν τ. καιν. = 93 init: ἢ Μ. ἀν. Ἀθη. | = 88 init: νῦν δ. τ. χρ. τ. γιγν. ἡ |.

95: τέθ | νηκε Φ. = 96: οὐ μ. Δ., ἀλλ' ἀ | σθενεῖ, sed fortasse »οὐ μὰ Δία« responsio est habenda atque: »ἀλλ' ἀσθενεῖ«; altera quaestio tum est. 97: τί δ' ὑμ. δ. = 98 cl.: γὰρ ἂν οὗτ. τ. π. = 99 in.: ταχ. ὑμ. ἕτ. (cum parech. ὑμῖν — ὑμεῖς). Comparari deinde possunt: 98: κ. γ. ἂν οὗτ. τ. π. = 99 in.: τ. ὑμ. ἕτ. 100 in. ἄνπ. οὕτ. πρ. τ. = 99 cl.: .... ρον Φ. π. = 94: καὶ τὰ τ. Ἑλ. διοι | κῶν. Praeterea 100 in: ἄνπερ οὕτ. προσέχη | = 98: κ. γ. ἂν. (οὗ)τος τ. π. Tum comparari possunt 99: ... ὑμ. ἕτ. Φ. ποιήσετε — 100: ... οὕτω πρ. τ. πράγμασιν τὸν ν. ac praeterea 100 cl.: .... χητε τ. πρ. τ. ν. = 101 in.: οὐ(δὲ) γ. οὗτ. πα(ρὰ) τ. αὐτοῦ. 101 autem divisum est in duas particulas fere aequales: οὐδ. γ. οὗτ. π. τ. αὐτ. = ῥ. τοσ. ἐπ. 102: ὅ | σον π. τ. ἡμ. ἀμ. = 101 in.: οὐδὲ γ. οὗτ. π. τ. αὐτοῦ ... Denique 101 cl.; τοσ. ἐπ. = ὅσ. π. τ. ἡμε | ....

§ 12. 103. *καίτοι καὶ τοῦτο.*

104. *εἴ τι πάθοι καὶ τὸ τῆς τύχης ἡμῖν ἥπερ ἀεὶ βέλτιον*

105. *ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα, καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο,*

106. *ἴσθ' ὅτι πλησίον μὲν ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασιν τεταραγμένοις*

107. *ἐπιστάντες, ὅπως βούλεσθε διοικήσαισθε,*

108. *ὡς δὲ νῦν ἔχετ' οὐδὲ διδόντων τῶν καιρῶν*

109. *Ἀμφίπολιν δέξασθαι δύναισθ' ἄν,*

110. *ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμαις.*

§ 13. 111. *ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμως,*

112. *ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων παύομαι λέγων·*

113. *τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς,*

114. *ἣν ἂν ἀπαλλάξαι τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς οἴομαι,*

115. *καὶ τὸ πλῆθος ὅσον,*

103: *κ. κ. τοῦτο* = 105 cl.: *κ. τοῦτ' ἐξεργά* | ... Tum initium 104: *εἴ τ. π. κ. τ. τ.* = 96: *οὐ μά Δί', ἀλλ' ἀσθ.* atque 102 in.: *ὅ* | *σον παρὰ τ. ἡμε* | = 104: *εἰ τ. π. κ. τ.* 104 cl.: *ἡμ. ἤπ. ἀ. βέλ.* = 107 cl.: .... *πως βουλ. διοικ.* 105 cl.: .... *λούμεθα κ. τ. ἐξ.* = 109: *Ἀμφ. δέξ. δύν. ἄν.* Deinde in 106 bis eadem mensura occurrit: *ἴσθ' ὅτι πλ. μ.* = *ὄν. ἅπ. ἂν τ.* Praeterea 106 med: .... *ον μὲν ὄν. ἅπ. ἂν* = 106 cl.: *πράγμ. τετ.* = 108 in.: *ὡς δὲ ν. ἔχ. οὐδὲ δι* |. 107 autem in exitu bis praebet mensuram; ⏑ — — — ⏑. Tum 107: *ἐπ. (ὅ)πως βούλεσ(θε) δ.* = 110 in.: *ἀπ. κ. τ. παρ. καὶ.* 108 cl.: ... *οὐδὲ δ. τ. κ.* = 109 in.: *Ἀμφ. δ. δυ* |. Denique 108 cl.: *διδ. τ. κ.* = 110 cl.: *ρασκευαῖς κ. τ. γνώ* | *μαις.* 111 numeros praebet et internos et externos; nam: *ὡς μ.* ... *προσή* = ... *κοντα ποιεῖν ἐθέλον* ... | et: *ἐθ. ὑπ.* = *ἅπ. ἑτ.* 111 m. *δεῖ τ. π. π.* = 113: *τὸν δ. τρ. τ. παρ.* atque 111 cl.: ... *χειν ἅπ. ἑτ.* = 115: *καὶ τ. πλ. ὅσ.* Item in 112: *ὡς ἐγν.* = *ὑμ. κ. πεπει* | et: *καὶ πεπ.* = *παύομαι λ.* 112 in.: *ὡς ἐγν. ὑμ. κ. πεπει* ... 114 cl.: *-ούτων πρ. ὑμ. οἴομαι.* In 114 illud ‚*ἂν*', a codd. post. *ἀπαλλάξαι* traditum, propter hiatum transponendum est atque ante *ἀπαλ.* positum optimam efficit responsionem hanc: 114: *ἣν ἂν ἀπ. τ. τοιού* | ... = 113:

116. *καὶ πόρους οὕστινας χρημάτων,*

117. *καὶ τὰ ἄλλ' ὡς ἄν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκεῖ παρασκευασθῆναι,*

118. *καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν*

119. *δεηθεὶς ὑμῶν ὦνδρες Ἀθηναῖοι τοσοῦτον.*

§ 14. 120. *ἐπειδὰν ἅπαντ' ἀκούσητε κρίνατε,*

121. *μὴ πρότερον προλαμβάνετε.*

122. *μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὴν παρασκευὴν λέγειν, ἀναβάλλειν με τὰ πράγμαθ' ἡγείσθω.*

123. *οὐ γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες*

124. *μάλιστ' εἰς δέον λέγουσιν·*

125. *οὐ γὰρ ἂν τά γ' ἤδη γεγενημένα*

126. *τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλῦσαι δυνηθεῖμεν·*

§ 15. 127. *ἀλλ' ὃς ἂν δείξῃ τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ*

128. *καὶ πόση καὶ πόθεν, διαμεῖναι δυνήσεται,*

τ. δὲ τρ. τ. παρ. 116 constat ex tribus creticis. In 117 initio: *καὶ τ. ἄλλ' ὡς ἄν μ. βελ* | = claus.: .... *κεῖ παρ.* Deinde 117 in.: *κ. τ. ἄλλ' ὡς ἄν μ. β. κ. τάχισ* | = 112 in.: *ὡς ἐγ. ὑμ. κ. πεπ.* 117 autem claus. .... *κεῖ παρ.* = 114 cl.: *πραγμ. ὑμ. οἴ(ο)μαι.* 118: *κ. δὴ πειράσομαι λ.* = 112 cl. .... *πεισπένων π. λ.* (cum parech; ... *ομαι λέγειν* — ... *ομαι λέγων*). 119 in.: *δεηθ. ὑμ. ὦ.* = 117 cl.: *παρ.*

Claus. 120: ..... *κούσητε κρ.* = cl. 118: *πειρ. λέγ.* Deinde 120 in.: *ἐπ. ἅπ. ἀκ.* = 122 cl.: ... *βάλλειν με τ. πρ. ἡγ.* Claus. 120: ... *ἀκούσητε κρ.* = 124: *μάλιστ' εἰς δ. λέγου* | *σιν.* 121 numerum praebet int., quia duobus efficitur choriambis, una diremptis brevi. 122 in.: *μηδ' ἂν* .... *και* | = 122 med.: *-νὴν παρασκ* ...... *ἀναβάλ* |. Tum 123 cl.: *ταχὺ κ. τ. εἰπ.* = 122 cl.: *ἀναβαλ. μ. τ. πρ. ἡ* |.

Init. 125: *οὐ γ. ἂν τ. γ' ἤδη* = claus. 124: *εἰς δ. λέγ.* ac praeterea 125: *οὐ γὰρ* .... *γεγενημένα* = 123 *οὐ γὰρ* .... *εἰπόντες* (cum iisdem initiis). 126 in duas divisum est partes aequalas: *τ. ν. β.* = *κ. δ.* (cum parechesibus *νυ* — *λυ* et *θείᾳ* — *θεῖμεν*), propter quam responsionem »*δυνηθεῖμεν*« pro »*δυνηθείημεν*« codicum cum Blassio scripsi. In 127: *ἀλλ'* .... *δείξῃ* = *τίς πορισθεῖσα.* 127 claus.: *πορ. παρ.* = 123 cl.: .... *χὺ κ. τ. εἰπόντες.* In 128 initio: *καὶ πόση*

129. τέως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες [τὸν πόλεμον],
130. ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν.
131. οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πάσχοιμεν ἂν κακῶς.
132. οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν,
133. μὴ κωλύων εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεταί τι.
134. ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις οὕτω μεγάλη.
135. τὸ δὲ πρᾶγμ' ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει.
136. κριταὶ δ' ὑμεῖς ἔσεσθε.
§ 16. 137. πρῶτον μὲν τοίνυν ὦνδρες Ἀθηναῖοι
138. τριήρεις πεντήκοντα παρεσκευάσθαι φημὶ δεῖν,
139. εἶτ' αὐτοὺς οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν
140. ὡς, ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσιν.

= καὶ πόθεν; deinde 128 cl.: καὶ πόθεν δ. δ. = 125: οὐ γὰρ . . . . . γεγενημένα. In 129 »τὸν πόλεμον« delendum esse censeo, quod Blassius iam suspicatus est in praef. ad Dem. oratt. nam his vocabulis deletis responsio fit inter 129: τέ | ως . . . . . . πεισθέντες = 125: οὐ . . . . . γεγενημένα atque cl. 129: . . . -αλυσ. πεισθ. = 127 cl.: πορ. παρ.; deinde 129 in.: τέως . . . . διαλυσώμε | = 131 in.: οὕτω . . . . λοιποῦ. Tum 130: ἢ περ. τ. ἐχ. = 131 in.: οὕτω . . . . . λοιποῦ; denique claus. 131 . . . . ποῦ π. ἂν κ. = 128 cl.: . . . διαμ. δυν.

Deinde 132: οἶμαι . . . . . ἔχειν = 127 cl.: . . . . ἂν δ. . . . . . . παρασκευὴ, ubi sensus optime quadrat in numeros. Cum 133 cl.: -ων εἴ τ. ἄλ. ἐπ. τι fortasse comparari potest 131 in.: οὕτω γ. οὐκ. τ. λ. πάσχοι | ; sed accuratior est responsio inter 133 . . . . λύων . . . . . . ἐπαγγέλλεταί et 134: ἡ μὲν . . . . . μεγάλη. 135 autem duas particulas praebet fere aequales: τ. δ. πρ. ἤδη = τ. ἔλ. δ. Deinde 136: κρ. δ' ὑμ. ἔσ. = 132 init.: οἶμαι τ. ἐγ. ταῦτ |, a qua mensura non multum differt 135 in.: τὸ | δὲ πρ. ἤδ. τ. ἔλ.

137: πρ. μ. τ. ὦ. Ἀθ. = init. 138: τρ. π. παρεσκευά . »παρεσκευάσθαι« autem melius videtur, quam . . . . . άσασθαι, quod codd. praebent, non solum propter numeros, sed etiam propter »ὑπάρχειν« § 17 et »παρεσκευάσθαι § 19. Deinde claus. 138: . . . τήκοντα π. φ. δ. = 139 εἶτ . . . . . ἔχειν = 140 cl.: . . . ῃ, πλ . . . . . . ἐμβᾶσιν. Deinde 141 in.: πρ. δὲ τ. τ. ἡμ. τ. ἱπ. = 140 ὡς . . . . . ταύτας.

141. πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἡμίσεσιν τῶν ἱππέων ἱππαγωγοὺς καὶ πλοῖ' ἱκανὰ εὐτρεπίσαι κελεύω.

§ 17. 142. ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν

143. ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας αὐτοῦ στρατιὰς. εἰς Πύλας καὶ Χερρόνησον καὶ Ὄλυνθον καὶ ὅποι βούλεται·

144. δεῖ γὰρ ἐκείνῳ τοῦτ' ἐν τῇ γνώμῃ παραστῆσαι,
145. ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν
146. ὥσπερ εἰς Εὔβοιαν καὶ πρότερόν ποτέ φασ' εἰς Ἁλίαρτον
147. καὶ τὰ τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας,
148. ἴσως ἂν ὁρμήσαιτε.
§ 18. 149. οὔτοι παντελῶς, οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' ἂν ἤδη,
150. ὡς ἔγωγέ φημι δεῖν
151. εὐκαταφρόνητον ἔσται.

In 141 autem recte delevit Schaeferus coll. § 21: τριήρεις post ἱππαγ., nam nunc 141 divisum est in duas partes aequales: πρ. δὲ τ. τ. ἡμ. τ. ἱπ. = ἱππαγ. κ. πλ. ἱκ. εὐτρ. κελεύ | ω.

142 ταῦτα . . . . . . ὑπάρχειν = 141 cl.: πλοῖ' . . . κελεύω = 143 med: . . . . τας ἀπὸ . . . . . . χώρας. Deinde 142: ταῦ | τα . . . . . ὑπάρχειν = 143 in.: ἐπὶ . . . . . ταύτας. In 143 autem »στρατιὰς« (Aug. suppl. Harl. Urb.) scripsi, quia nunc: αὐτοῦ στρ. εἰς Π. = καὶ Χ. κ. Ὄλυν | = . . . θον κ. ὅπ. βουλ.; praeterea in hoc membro: ἐπὶ τ. ἐξ. ταύτας = ἀπὸ τ. οἰκ. χώρας. Tum 144 init.: δεῖ . . . . . τοῦτ' = 142 in.: ταῦτα . . . . . δεῖν (cum parechesibus). 144 cl.: τοῦτ' . . . . . . παραστῆσαι = 145 in.: ὡς . . . . ταύ |. Claus. autem 145: τῆς ἀμ. τ. τ. ἄγ. = 146 in.: ὥσπερ εἰς Εὔβ. κ. πρ. 146 cl.: . . . . όν π. φ. εἰς Ἁλ. = 147 in.: καὶ τ. τ. πρ. Denique 148: ἴ | σως . . . . ὁρμήσαιτε = 146 in.: ὥσπερ . . . Εὔβοιαν.

Init 149: οὔτοι . . . . εἰ = 153 εἰδ . . . . . ὑμᾶς. In exitu 149 scripsi cum Blassio: »ποιήσαιτ' ἂν ἤδη« contra codd., qui ποιήσαιτ' (—σετ' Σ — σητ' alii) ἂν τοῦτο. Nunc enim 149 cl.: -τελῶς . . . . ἤδη = 155 cl.: παρ' . . . . δέοντος. Deinde 150 ὡς ἔγ. φ. δ. = 151: εὐκ. ἔ | σται atque 151: εὐκ. ἔ | σται

152 ἵν' ἢ διὰ τὸν φόβον,
153. εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς —
154. εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς·
155. εἰσὶ γὰρ εἰσὶν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ' ἡμῶν αὐτῶν πλείους τοῦ δέοντος —
156. ἡσυχίαν ἔχῃ,
157. ἢ παριδὼν ταῦτ' ἀφύλακτος ληφθῇ,
158. μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν,
159. ἂν ἐνδῷ καιρόν.
§ 19. 160. ταῦτα μέν ἐστιν ἃ πᾶσιν δεδόχθαι φημὶ δεῖν
161. καὶ παρεσκευάσθαι προσήκειν οἴομαι.
162. πρὸ δὲ τούτων
163. δύναμίν τιν' ὦνδρες Ἀθηναῖοι φημὶ προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς
164. ἣ συνεχῶς πολεμήσει καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει.
165. μή μοι μυρίους μηδὲ δυσμυρίους ξένους,
166. μηδὲ τὰς ἐπιστολιμαίους ταύτας δυνάμεις,
167. ἀλλ' ἣ τῆς πόλεως ἔσται

= 152: ἵν ἢ δ. τ. φ. nam mensurae: ⏑ ⏑⏑ — et — ⏑⏑ — saepissime inter se respondent. Praeterea 152: ἵν' | ἢ δ. τ. φ. = 155 in.: εἰσὶ γ. εἰσὶν οἱ = 156: ἡσ. ἔχ. = 158: μηδ. ὄν. ἐμ | = πλεῖν ἐπ. τ. ἐκεί |. Tum 155 in.: εἰσὶ . . . . ἐξαγγέλλον | = 158 cl.: πλεῖν . . . . ὑμῖν. In 157: ἢ παριδὼν = ταῦτ' ἀφύλα |. In 158: μηδενὸς ὄν. ἐμπ. = πλεῖν ἐπ. τ. ἐκ. χώ |. 159: ἂν ἐν. κ. = 158 cl.: . . νου χ. ὑμῖν.

Claus. 160: πᾶσιν . . . δεῖν = cl. 161: . . . . άσθαι πρ. οἴομαι. 162: πρ. δ. τ. = 163 in.: δ. τιν'. 163 in duas partes fere aequales divisum est: δυν. τ. ὦ. Ἀθ. = (φη) μὶ πρ. δ. ὑμ. 163 in.: . . . . μίν τ. ὦ. Ἀθ. = 160 in.: τ. μ. ἐ. ἃ. π. δε | = 164 in.: ἣ σ. π. κ. = 163 cl.: φημὶ πρ. δ. Denique 164 cl.: καὶ κ. ἐκ. π. = 163 cl.: φημὶ πρ. δ. ὑμᾶς.

165 in.: μή . . . . . δυσμυρί | = 169 in.: κἂν . . . χειρο |. 165 cl.: μυρίους ξ. = 166 in.: μηδὲ τ. ἐπι |. 166 in.: μηδὲ τ. ἐπ. ταύτ | = 164 cl.: καὶ κ. ἐκ. π. Deinde 166 cl.: . . . . ους τ. δυν. = 167 in.: ἀλλ' ἣ τ. πόλεως. 167: ἀλλ' . . .

168. κἂν ὑμεῖς ἕνα κἂν πλείους
169. κἂν τὸν δεῖνα κἂν ὁντινοῦν χειροτονήσητε στρατηγόν,
170. τούτῳ πείσεται κἀκολουθήσει.
§ 20. 171. καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαι κελεύω.
172. ἔσται δ' αὕτη τίς ἡ δύναμις καὶ πόση,
173. καὶ πόθεν τὴν τροφὴν ἕξει,
174. καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσει ποιεῖν;
175. ἐγὼ φράσω, καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς.
176. ξένους μὲν λέγω —
177. καὶ ὅπως μὴ ποιήσεθ' ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν·
178. πάντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι τοῦ δέοντος,
179. καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρούμενοι,
180. ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε·
181. ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες καὶ πορίσαντες,
182. τούτοις προστίθετ', ἂν ἐλάττω φαίνηται.

ἔσται = 168: κἂν . . . . πλείους. Denique 169 in.: κἂν . . . . χειρ | = 170: τούτῳ . . . κἀκολουθή | σει.

Init. 171: καὶ τρ. τ. = 170 cl. κἀκ. = 173 cl. τ. τρ. ἕξει = 175 cl.: . . . εξιὼν χωρίς. Deinde 171: — ⏑ | — — — ⏑⏑ — ⏑ — — = 174: — — — ⏑⏑ — — — — = 175 in.: ⏑ | — ⏑ — ⏑⏑ — — — —. Praeterea 173: καὶ π. τ. τρ. ἕξει = 170 cl. . . . . πείσ. κἀκ. In 175 autem init.: ἐγὼ φρ. κ. ἕκα | = exitui: διεξιὼν χ.

176: ⏑ — — ⏑ — = 177 in.: ⏑ | ⏑ — — ⏑ — . . . . In 177 omnes codd.: ποιήσητε — Bekker: ποιήσετε, quia in omnibus huius formulae hortandi aut vetandi locis Demosthenes indic. futuri semper usus sit. Göttling (ad Aristot. Oecon. p. 81), quocum facit Voemelius, servavit coniunctivum, quia hic iudicium involvat Demosthenis, posse id, quod saepe acciderit, etiam in posterum accidere. Equidem cum Bekkero facio, cuius emendatio numeris optime defenditur. Nunc enim 177: καὶ . . . . . ἔ | βλ. = 180 ἐπὶ . . . . . ποιεῖτε. 177 cl.: πολ. ὑ. ἔβλα |. = 172 cl.: ἡ δύν, κ. π. Denique 177 cl.: πολλά(κις) ὑ. ἔ. = 178 in.: π. ἐλ. νομίζον |. In 178 cl. bis mensura: — ⏑ — —. 179 in.: — ⏑⏑ — — — — — = 180 cl. et 181 in.: — ⏑⏑ — ⏑ — — —. 179: καὶ . . . . . αἱρού | = 181 ἀλ. τ. (μικρὰ) π. κ. π. 181 in.: ἀλλὰ . . . . .

§ 21. 183. λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας δισχιλίους,
184. τούτων δ' Ἀθηναίους φημὶ δεῖν εἶναι πεντακοσίους,
185. ἐξ ἧς ἄν τινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ,
186. χρόνον τακτὸν στρατευομένους.
187. μὴ μακρὸν τοῦτον,
188. ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν, ἐκ διαδοχῆς·
189. τοὺς δ' ἄλλους ξένους εἶναι κελεύω.
190. καὶ μετὰ τούτων ἱππέας διακοσίους,
191. καὶ τούτων πεντήκοντ' Ἀθηνααίους τὸ ἐλάχιστον,
192. ὥσπερ τοὺς πεζούς, τὸν αὐτὸν τρόπον στρατευομένους.
193. καὶ ἱππαγωγοὺς τούτοις.
§ 22 194. εἶεν. τί πρὸς τούτοις ἔτι;
195. ταχείας τριήρεις δέκα.
196. δεῖ γὰρ ἔχοντός(γ')ἐκείνου ναυτικόν,
197. καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν,
198. ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέῃ.
199. πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται;
200. ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω,

καὶ = 182 cl.: προστ . . . . . φαίνηται. 181 cl.: -σαντες κ. π. = 182 in.: τ. πρ. ἂν ἐ |.

183 in.: λ. δ. τ. π. = 182 cl.: ἐλ. φ.; deinde 183 in.: λέγω . . . . . στρατιώ |. = 184 cl.: -μὶ δ. εἶ. πεν. = 186: χρ. . . . . . μένους. 183 cl.: — — ⏑ (⏑) — — — — ⏑ — = 184 in. Tum claus. 184 = 185 in.: — — ⏓ ⏑⏑ —. 184 autem cl.: φημὶ . . . . . πεν. = 188 cl.: -κῇ . . . . διαδ., propter quam responsionem cum Blassio illud ἀλλήλοις a codd. additum post διαδ. delevi. Deinde 185 cl. = 188 in.: — ⏑⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —. 189 cl. = 190 in.: — ⏑ (⏑) — — — ⏑ — ⏓. Claus. 190 = 192 claus.: — ⏑ — ⏑ — ⏑⏑ —. 191 in: = 192 in.: —) — — — — — ⏑ —; ac praeterea 184: —) — ⏑ — — — — ⏑ — (—) — — ⏑⏑ — = 191: — — — — — — ⏑ — — — ⏑⏑ — (—. 193 denique: κ. ἱπ. τού | = 192 cl.: τρ. στρ.

194 εἶεν . . . . ἔτι = 193 cl.: κ. ἱπ. τ. 195 = 198 in.: ⏑ — — ⏑ — — ⏑⏑. In 196 post ἔχ. videtur scribendum esse: γ', quia nunc respondent: 196: δεῖ . . . . . ναυτι | = 197: καὶ . . . . ἡμῖν. Denique claus. 196: ἐκ. ναυ. = 194 cl.: τί πρ. τ. ἔτι. 199 in.: π. δ. τ. = 197 cl.: τρ. ἡ. = 200: ἐ. κ. | τ.

201. ἐπειδὰν, διότι τηλικαύτην ἀποχρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν
202. καὶ πολίτας τοὺς στρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω.
§ 23. 203. τοσαύτην μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι διὰ ταῦτα,
204. ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῳ παραταξομένην,
205. ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγκη καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώτην·
206. οὐ τοίνυν ὑπέρογκον αὐτήν, οὐ (δὲ) γὰρ ἔστι μισθὸς οὐδὲ τροφή,
207. οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶναι δεῖ.
§ 24. 208. πολίτας δὲ παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελεύω,
209. ὅτι καὶ πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν,
210. οὗ Πολύστρατος ἡγεῖτο καὶ Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας καὶ ἄλλοι τινές,
211. καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς συστρατεύεσθαι.

= φρ. κ. δ. 199 cl. autem dimetrum troch. cat. efficit. Deinde 200: ἐγὼ . . . . . δείξω = 201 in.: ἐπ. . . . . . . καύτην. 201 cl.: -την (α)π. οἶμ. τ. δ. = 202 in.: καὶ . . . . (στρα)τ.

203: το | σ. . . . . ταῦτα = 202 med: -τας . . . . κελεύω; sed fortuita haec est fortasse responsio; aliter »διδάξω« novum efficeret membrum. 203 cl.: -μὲν ὦ . . . . . ταῦτα = 204 in.: ὅτι . . . πορ. 205 in.: ἀλλὰ . . . τούτῳ = 207: οὐδὲ . . . δεῖ; praeterea in 205: ἀλλὰ λ. ἀνάγ | = — κη κ. τ. τ τρ. Codd. in 206 post τοίνυν vulgo »οὐθ'« tradunt (praeter S), quae lectio, si in 207: »οὔτε« παντ. scripserimus et post αὐτήν (206) »οὐδὲ«, melior fortasse videbitur, quia nunc respondent: -τοίνυν οὐθ' ὑπ. = αὐτὴν οὐδὲ γ. ἐ. = μισθὸς οὐδὲ τρ. Sed res in medio relinquitur, nam illo ‚οὐθ'' refutato et »οὐδὲ« post αὐτὴν scripto responsio fit haec: 206 in.: οὐ . . . ἔστι = 208 in.: π. . . . διὰ ταῦτα = 203: τοσαύτην . . . διὰ ταῦτα. Deinde 208 = 204 cl.: ⏑ — — ⏑⏑ — — ⏓ — — ⏑⏑ — ⏑⏑ — (—). 208 cl.: συμπλεῖν . . . κελ. = 209 in.: ὅτι . . . -κούω. 210 cl.: -γεῖτο . . . τινές = 209 in.: ὅτι | καὶ . . . . Κορίν |; praeterea in 210: οὗ Π. ἡ | = γεῖτο κ. Ἰφ. = καὶ Χ. κ. ἄλ |.

212. καὶ οἶδ' ἀκούων, ὅτι Λακεδαιμονίους παρατεττόμενοι μεθ' ὑμῶν ἐνίκων οἱ ξένοι
213. καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων.
214. ἐξ οὗ δ' αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται,
215. τοὺς φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμμάχους.
216. οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τοῦ δέοντος γεγόνασιν.
217. καὶ παρακύψαντ' ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον πρὸς Ἀρτάβαζον
218. καὶ πανταχοῖ μᾶλλον οἴχεται, (πλέοντα)
219. ὁ στρατηγὸς δ' ἀκολουθεῖ,
220. εἰκότως·
221. οὐ γὰρ ἔστιν ἄρχειν μὴ διδόντα μισθόν.
§ 25. 222. τί οὖν κελεύω;
223. τὰς προφάσεις ἀφελεῖν καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν,
224. μισθὸν πορίσαντας καὶ στρατιώτας οἰκείους
225. ὥσπερ ἐπόπτας τῶν δρωμένων παρακαταστήσαντας,

212 in.: κ. οἶδ' ἀκ. ὅτι = 210 cl.: -ίας κ. ἄλ. τ. = 211 cl.: -μᾶς συστρ. Tum 212 cl.: ὅτι Λ. (παρα) τ. μ. ὑ. ἐ. οἱ. ξ. = 209: ὅτι κ. πρ. π. ἀ. ξ. τρ. ἐν Κ. τ. π.; praeterea 212 cl.: -νοι μ. ὑ. ἐν. οἱ ξ. = 215: (τοὺς) . . . συμμάχους (cum parech. -νίκων — νικᾷ). 213: κ. ὑ. μ. ἐκ. = 214 in.: ἐξ. οὗ . . . . . αὑτὰ = 216 cl.: δέον. γ. 215 cl.: -ους ν. κ. τ. σ. = 216 in.: οἱ . . . δέον | . Denique 216 in.: οἱ . . . γε | = 211: καὶ . . . -εσθαι. 217 init.: καὶ . . . τῆς = 216 cl.: τοῦ . . . γεγ. = 219: ὁ . . . ἀκολ. 218 in.: παντ. μ. οἴχ = 214 cl.: τὰ ξ. ὑμ. στρ. (cum parech.). Sin vero: πλέοντα post οἴχ., a codd. traditum, servaverimus, responsiones erunt hae: cl. 218: οἴ. πλ. = 217 cl.: -μον π. Ἀρ. = 221: οὐ γ. ἔ. ἄρ. = μὴ δ. μ. Praeterea 218 in.: κ. π. μᾶλ | = 217 cl.: πρ. Ἀρτ. Tum 220 εἰκ. = 221 in.: οὐ γ. ἔ | . 221 autem in duas divisum est partes aequales.

222: τί οὖν κ. = 221 cl.: διδ. μ. Tum 223 in.: τὰς . . . στρ. = 217 cl.: τῆς . . . Ἀρ. Praeterea 223 in.: τὰς . . . . καὶ = 225 in.: ὥσπερ . . . . δρω | . 223 cl.: καὶ τ. στρ. = 224 in.: μ. πορ. In 224 in. autem bis mensura: — — ⏑⏑ —. 224 cl.: καὶ στρ. οἰ. = 225 in.: ὥ. ἐπ. τ. δρωμέ | ; tum 224:

226. ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν.
227. εἰ γὰρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, εἰρήνην ἄγετ' ὦνδρες Ἀθηναῖοι,
228. μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γ', εἴποιτ' ἄν,
229. ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν.
§ 26. 230. οὐκ ἐχειροτονεῖτε δ' ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους
231. καὶ στρατηγοὺς καὶ φυλάρχους καὶ ἱππάρχους δύο;
232. τί οὖν οὗτοι ποιοῦσιν;
233. πλὴν ἑνὸς ἀνδρὸς, ὃν ἂν πέμψητ' ἐπὶ τὸν πόλεμον,
234. οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν·
235. ὥσπερ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίνους,
236. εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους,
237. οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον.
§ 27. 238. οὐ γὰρ ἐχρῆν ὦνδρες Ἀθηναῖοι ταξιάρχους παρ' ὑμῶν,
239. ἵππαρχον παρ' ὑμῶν,

μισθὸν . . . . . οἰκείους = 226: ἐ | πεὶ ν. γε γ. ἔ. ὡς (χρώ) μ. τ. πρ. 225 cl.: -μένων παρ. = 226 in.: ἐπεὶ . . . ὡς. Deinde 226 cl.: χρ. τ. πρ. = 229 in.: ἀλ. Φ. πολε | . 227 in.: εἰ γ. ἔ. τ. ὑ. εἰ | = 223 in.: τὰς . . . τοῦ; praeterea 227 in duas divisum est partes aequales: — ⏑⏑ — ⏑⏑ — — — | — | — ⏑⏑ — ⏑⏑ — — —. Denique 228: μὰ . . . | ἄν = 224 cl.: στρατ. οἰκ.

230 duas praebet partes aequales: οὐκ . . . ὑ | = -μῶν . . . -χους. Idem de 231 dicendum: καὶ . . . φυλάρ | = -χους . . . . δύο. Tum 232: τί . . . . ποιοῦσιν = 228: μὰ . . . . ἄν = 231 in.: καὶ | στρ. κ. φ. = 234 in.: οἱ . . . . πέμ | . In 233: πλὴν . . . . (πέμ) | = ψητ' . . . πόλ. Tum 234 in.: οἱ λ. τ. π. π. = 235 in.: ὥσ | περ γ; οἱ πλ. τ. πηλί | = 236 cl.: ταξ. κ. τ. φ. Deinde 234 cl.: ὑμ. μ. τ. ἱερ. = 236 in.: εἰς τ. ἀγ. χ. 237 autem: οὐκ ἐπ. τ. π. = 233 cl.: ψητ' ἐπ. τ. π. (iisdem vocabulis repetitis).

238 in.: οὐ . . . . ταξιάρχους = 236 in.: εἰς | τὴν . . . . . ταξιάρχους; tum 238 in. = 241 claus.: — ⏑⏑ — — ⏑⏑ — . 238 claus.: -ξιάρ. π. ὑ. = 239: ἱπ. π. ὑ.

240. ἄρχοντας οἰκείους εἶναι,
241. ἵν' ἦν ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις.
242. ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον τὸν παρ' ὑμῶν ἵππαρχον δεῖ πλεῖν,
243. τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων
244. Μενέλαον ἱππαρχεῖν;
245. καὶ οὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω,
246. ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅστις ἂν ᾖ.
§ 28. 247. ἴσως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἡγεῖσθε λέγεσθαι,
248. τὸ δὲ τῶν χρημάτων, πόσα καὶ πόθεν ἔσται, μάλιστα ποθεῖτ' ἀκοῦσαι.
249. τοῦτο δὲ καὶ περαίνω.
250. χρήματα τοίνυν, ἔστι μὲν ἡ τροφή,
251. σιτηρέσιον μόνον τῇ δυνάμει ταύτῃ,
252. τάλαντ' ἐνενήκοντα καὶ μικρόν τι πρός,
253. δέκα μὲν ναυσὶν ταχείαις τετταράκοντα τάλαντα,
254. εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν μναῖ τοῦ μηνὸς ἑκάστου,
255. στρατιώταις δὲ δισχιλίοις τοσαῦθ' ἕτερα,

240 cl. = 242 in.: = 242 cl.: — — — — —. 241 in.: ἵν' ἦν ὡς ἀλ. = 238 cl.: -ξιάρχ. π. ὑ. 242 in.: ἀλλ' εἰς μ. Λ. | τ. π. ὑ. = 242 cl.: ἱπ. δ. π. | τ. δ' ὑπὲρ τῶν (243 in.). 243 in.: τ. δ' ὑπ. τ. τῆς πόλεως κτ. = 241: ὡς ἀλ. τῆς πόλεως ἡ δ. = 245: -οὐ ... λέγω. 243 cl.: -των ἀγ. = 245 cl.: μεμφ. τ. λ. 244 cl.: -λαον ἱπ. = 246 in.: ἀλλ' ὑφ. ὑ. ἔ |.

247 in.: ἴσως ... ὀρ | = 246 cl.: -ναι ... ᾖ. 247 cl.: -τα μὲν ... λέγεσθαι = 248 in.: τὸ δ. τ. χρ. (π. κ.) π. ἔσται. 248 in.: χρημάτων .... ποθεῖτ' = 246 cl.: -δει κεχ. .... ᾖ. In 248: χρημ. π. κ. π. ἔ | = -σται μ. π. ἀκ. (cum parch.: πόθεν — ποθεῖτ'). In 249 pro vulgari »δή« cum prima manu Aug. 3: »δὲ« scribendum videtur esse. Nunc enim: 249: τ. δ. κ. π. = 248 cl.: -λιστα π. ἀκ. = 250 in.: χρ. τ. ἔ. 250 cl.: -νυν, ἔ. μ. ἡ τρ. = 251 in.: σιτ. μ. 251 cl.: ῃτ δ. τ. = 252 in.: τά | λ. ἐν. 252 cl.: -τα κ. μ. τ. π. = 253 in.: δ. μ. ν. ταχεί |. In 256 autem pro tradito »ἵνα« »ἐὰν« scripsimus (cf. Blass, praef.), quo vocabulo accepto et tribrachys vitatur et optimi fiunt numeri: 256 in.: ἐὰν ....

256. ἐὰν δέκα τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ,
257. τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις οὖσιν,
258. ἐὰν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τοῦ μηνός,
259. δώδεκα τάλαντα,
§ 29. 260. εἰ δέ τις οἴεται μικρὰν ἀφορμὴν εἶναι,
261. σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν·
262. ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς ὅτι, τοῦτ' ἂν γένηται,
263. προσποριεῖται τὰ λοιπ' αὐτὸ τὸ στράτευμ' ἀπὸ τοῦ πολέμου,
264. οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν οὐδὲ τῶν συμμάχων,
265. ὥστ' ἔχειν μισθὸν ἐντελῆ.
266. ἐγὼ συμπλέων ἐθελοντὴς
267. πάσχειν ὁτιοῦν ἕτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' οὕτως ἔχῃ.
268. πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων,
269. ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω γενέσθαι;
270. τοῦτ' ἤδη λέξω.

... δραχ | = 252: τάλαντ'... πρός = 258 in.: ἐὰν .... λαμ. = 257: τοῖς ... οὖσιν. 253 cl.: τετ. τάλ. = 254 in.: εἴκ. εἰς τ. ν. μ. = cl.: μναῖ τ. μ. ἑ. 255 in.: στρατ. δ. δισ | = 256 med.: στρατ. δρ. Praeterea 256 in.: δέκα ... ὁ = στρ. δρ. = -έσιον λ. ac denique: ἐὰν δ. τ. μ. ὁ = σιτ. λ.

In 260 »εἶναι« scribendum est cum S F, quia nunc responsio: 260: εἰ .... εἶναι = 258 cl.: -κοντα .... μηνός; 260 in.: εἰ ... οἴε | = 259: δώ | δεκα τ. 261 cl.: -τευομ. ... ἔγνωκεν = 260: εἰ ... εἶναι. 262 in.: ἐ | γὼ ... γέ | = 257: τοῖς ... οὖσιν. 262 cl.: σαφῶς ... γένηται = 261 in.: σιτ. τ. στρατευο |. 262 in.: ἐγὼ ... τοῦτ' = 263 cl.: -τὸ τὸ στ, ἀ. τ. π. In 263: προσποριεῖται scribendum, quia tum: 263 in.: πρ. τ. λ. αὐ | = 262 cl.: -φῶς ... γένηται et: προσπ. τ. λ. αὐ. τό = 264 cl.: -νων ἀδ. οὐ. τ. σ. 263 cl.: -τευμ' ἀ. τ. π. 264 in.: οὐ τ. Ἑλλή |. 264 cl.: οὐδὲ τ. σ. = 265: ὥστ' ἔ. μ. ἐν |. In 266: συμπλ. scripsi, quia nunc: 266 in.: ἐ. σ. ἐθε | = 265 cl.: ἔχ. μ. ἐν. et claus. 266: -πλέων ἐθ. = 267 in.: πάσ. ὁτ. ἕ |. 267 cl.: -μος ἐὰν .... ἔχῃ = 268: πόθεν ... χρ. In 269 et 270 desunt numeri et ne accurata

§ 30. 271. ἃ μὲν ἡμεῖς ὦνδρες Ἀθηναῖοι δεδυνήμεθ' εὑρεῖν ταῦτ' ἐστίν.

272. ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονῇ τις τὰς γνώμας,

273. ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ χειροτονήσετε,

274. ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασιν καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῆτε Φιλίππῳ.

275. ἀλλὰ καὶ (ἐν) τοῖς ἔργοις.

§ 31. 276. δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βουλεύσασθαι,

277. εἰ τὸν τόπον ὦνδρες Ἀθηναῖοι τῆς χώρας.

278. ᾗ πολεμεῖτ'. ἐνθυμηθείητε,

279. καὶ λογίσαισθ' ὅτι τοῖς πνεύμασιν καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους

280. τὰ πολλὰ προλαμβάνων διαπράττεται Φίλιππος.

281. καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶν' ἐπιχειρεῖ,

282. ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθ' ἐκεῖσ' ἀφικέσθαι.

quidem fiet responsio, si »κελεύω« deleto »γενήσεται« scripserimus, quod Blassius proposuit in Addendis ad comm. crit.

271 divisum est in duas partes satis aequales: ἅ μ. ἡ. ὦ. Ἀθ. = δ. εὑ. τ. ἐ. (cum parech. μὲν ἡμεῖς — -δυνήμεθ'). In 272 cum Blassio (cf. praef.) »ἐπιχειροτονῇ τις« scripsi atque respondent nunc: 271 cl.: -θηναῖοι . . . . ἐστίν = 272: ἐπ. . . . γνώμας. 273 ἂν ὑ. ἀ. χ. = 274 cl.: -σιν κ. τ. ἐ. π. Φιλίπ | . In 274 in. = claus.: ⏑⏑ — ⏑⏑ — —. In 275 cum S: καὶ ἐν scripsi, quia nunc: 275 ἀλ. κ. ἐν τοῖς ἔρ. = 274 in.: μὴ μ. ἐν τοῖς ψηφίσ | .

276 in.: δ. δ. μ. π. β. ἂν = 274 in.: ἵνα μὴ μ. ἐν τ. ψ. et: δοκ. δ. μ. π. βέλτι | = 274 cl.: -στολαῖς π. Φ. In 276 praeterea: δοκεῖτε . . . ἂν = περὶ . . . παρα | . Tum 276 in.: δοκεῖτε . . . . βέλτι | = 277 in.: εἰ . . . . -ναῖ | = 282 cl.: δυν. ἐ. ἀφ. = 279 in.: καὶ . . . πνεύ | . 278 ᾗ π. ἐν. = 276 cl.: τῆς π. β.; sin vero mavis: »ἐνθυμηθεῖτε«, respondent 277 cl.: ὦ. Ἀ. τ. χ. = 278 ᾗ π. ἐν. 279 cl.: ὥραις τ. ἔ. = 280 in.: τὰ π. προλαμ | ; et 279 cl.: πνεύ. κ. τ. ὥ. τ. ἔ. = 281 cl.: -τησίας . . . . ἐπιχει | ρεῖ. 280 in.: τὰ π. πρ. = 276 in.: δ. δ. μ. βέλ | . 280 cl.: -λαμβάνων δ. Φ. = 281 in.: κ. φ. τ. ἐ τ. ἢ. 281 cl.: -μῶν' ἐπ. = 282 in.: ἡνίκ' ἂν ἡ.

§ 32. 283. δεῖ τοίνυν ταῦτ' ἐνθυμουμένους

284. μὴ βοηθείαις πολεμεῖν,

285. ὑστεριοῦμεν γὰρ ἁπάντων.

286. ἀλλὰ παρασκευῇ συνεχεῖ καὶ δυνάμει.

287. ὑπάρχει δ' ὑμῖν

288. χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει Λήμνῳ καὶ Θάσῳ

289. καὶ Σκιάθῳ καὶ ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις

290. ἐν αἷς καὶ λιμένες καὶ σῖτος καὶ ἃ χρὴ στρατεύματι πάνθ' ὑπάρχει·

291. τὴν δ' ὥραν τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γενέσθαι ῥᾴδιον καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλές,

292. πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασιν ῥᾳδίως ἔσται.

§ 33. 293. ἃ μὲν οὖν χρήσεται καὶ πότε τῇ δυνάμει.

294. παρὰ τὸν καιρὸν ὁ τούτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶν βουλεύσεται·

295. ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν,

296. ταῦτ' ἔσθ' ἃ ἐγὼ γέγραφα.

297. ἂν ταῦτ' ὦνδρες Ἀθηναῖοι πορίσητε,

298. τὰ χρήματα πρῶτον λέγω,

299. εἶτα καὶ τἄλλα παρασκευάσαντες.

283: δ. τ. τ. ἐνθ. = fere: 281 in.: κ. φ. τ. ἐτ. 284: μὴ β. π. = 282 cl.: μὴ δ. ἐ, ἀφικέσ | . = 286 in.: ἀλ. (πα)ρ. σ. 285: ὑστ. γ. ἁπάν | = 286 cl.: -ῇ συν. κ. δ. 288 cl.: -(δί)ῳ . . . Θάσῳ = 291 in.: τὴν . . . γενέ | . In 288: χειμ. μ. χρ. = τ. δ. Λ. κ. 289 in.: κ. Σ. κ. τ. ἐν = 288 cl.: τ. δ. Λ. κ. 289 cl.: καὶ . . . νήσοις = 292 in.: πρὸς . . . τοῖς τῶν. 290 in.: ἐν αἷς κ. λ. = med: καὶ σ. κ. ἃ χ. = 291 in.: τ. δ' ὥ. τ. ἔ. Praeterea 290 in duas divisum est partes fere aequales: ἐν . . . σῖτος = (καὶ) ἃ χ. (στρα)τ. π. ὑπ. In 291 cl.: ῥᾴδ. κ. τ. τ. = πν. ἀσφ.

293 in.: ἃ . . . πότε = 292 cl.: στόμασιν ῥ. ἔ. 294 cl.: ὑ. βουλ. = 295: ἃ . . . ὑ | μων. 296 autem, si ita, ut supra fecimus, legitur: ταῦτ' . . . γέγρ. = 293 cl.: -ται κ. π. τ. δ. 297 cl.: -δρες Ἀ. π. = 295: ἃ . . . ὑμῶν; praeterea 297: ἂν . . . πορ. = 303 in.: τῶν . . . καὶ. 298: τ. χ. π. λ. = 299 cl.: καὶ τ. παρασκευάσαν | = 300 cl.: τ. τ. ἐπ. 299 cl.: τἄλ. π.

300. τοὺς στρατιώτας τὰς τριήρεις τοὺς ἱππέας,

301. ἐντελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν,

302. νόμῳ κατακλείσητ' ἐπὶ τῷ πολέμῳ μένειν.

303. τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι καὶ πορισταὶ γιγνόμενοι,

304. τῶν δὲ πράξεων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τὸν λόγον ζητοῦντες,

305. παύσεσθ' αἰεὶ περὶ τῶν αὐτῶν βουλευόμενοι καὶ πλέον οὐδὲν ποιοῦντες.

306. καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ πρῶτον μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν μέγιστον τῶν ἐκείνου πόρων ἀφαιρήσεσθε.

307. ἔστι δ' οὗτος τίς;

308. ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων,

309. ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλέοντας τὴν θάλατταν.

310. ἔπειτα τί πρὸς τούτῳ;

311. τοῦ πάσχειν αὐτοὶ κακῶς ἔξω γενήσεσθε,

312. οὐχ ὥσπερ τὸν παρελθόντα χρόνον,

313. εἰς Λῆμνον καὶ Ἴμβρον ἐμβαλὼν

314. αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ᾤχετ' ἄγων,

315. πρὸς τῷ Γεραστῷ τὰ πλοῖα συλλαβὼν

316. ἀμύθητα χρήματ' ἐξέλεξε,

= 300 in.: τ. στρατιώ(τας) τ. τρ. 300 cl.: τὰς τρ. τ. ἱπ. = 301: ἐν. π. τ. δ. 302 cl.: -σητ' ἐ. τ. π. μ. = 300 in.: τ. στρ. τ. τριή | . In 303: χρ. αὐ. τ. = κ. π. γ. = 304 in.: τ. δ. πρ. π. τοῦ. 303 in.: τ. μ. χρ. αὐ. τα | = 304 cl.: -ηγοῦ τ. λ. ζ. = 305 in.: -σεσθ' αἰ. π. τ. αὐ. βου | , In 305: παυ. αἰ. π. τ. = αὐ. β. 305 cl.: καὶ πλ. οὐ. π. = 306 in.: καὶ ἔ. πρ. τ. πρ. = 306 med.: -τον μ. ὦ ἄν. Ἀ.

307 ἔ. δ'. οὗ. τ. = 306 med: τ. μέγ. τ., vel si mavis, = 306 cl.: -ρων ἀφαιρήσ(εσθε). In 308 in.: ἀ. τ. ὑ. = cl.: π. σ. 308 cl.: -εμεῖ σ. = 309 in.: ἄ. κ. φ. 309 cl.: τοὺς πλ. τ. θ. = 306 m.: τὸν μεγ. τ. ἐκ. 310: ἔ | π. τ. πρὸς τούτῳ = 306 in.: καὶ ἔ. πρὸς τούτῳ sive = 311 in.: τ. π. αὐ. 311 cl.: κακῶς ἔ. γ. = 312 in.: οὐχ ὥ. τ. π. 312: ὥσπερ τ. παρελθόν | = 313 in.: εἰς Λ. κ. Ἴμ. 312: ὥ. τ. π. χ. = 308 cl.: -ρων ὑ. π. σ. = 314 cl.: -λίτας ὑ. ᾤ. ἄ. 314 in.: αἰχ. π. = 315 in.: -τῷ Γ. τ. πλ. 313: εἰς Λ. κ.

317. τὰ τελευταῖ' εἰς Μαραθῶν' ἀπέβη καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς γῆς ᾤχετ' ἔχων τριήρη.

318. ὑμεῖς δ' οὔτε ταῦτα δύνασθε κωλύειν,

319 οὔτ' εἰς τοὺς χρόνους, οὓς ἂν προθῆσθε, βοηθεῖν.

§ 35. 320. καίτοι τί δήποτ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι

321. νομίζετε τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν

322. καὶ τὴν τῶν Διονυσίων ἀεὶ τοῦ καθήκοντος χρόνου γίγνεσθαι,

323. ἄν τε δεινοὶ λάχωσιν ἄν τ' ἰδιῶται τούτων ἑκατέρων ἐπιμελησόμενοι,

324. εἰς ἃ τοσαῦτ' ἀναλίσκετε χρήματα,

325. ὅσ' οὐδ' εἰς ἕνα τῶν ἀποστόλων,

326. καὶ τοσοῦτον ὄχλον καὶ παρασκευὴν ὅσην οὐκ οἶδ' εἴ τι τῶν ἁπάντων ἔχει.

327. τοὺς δ' ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν,

Ἴμ ἐμ. = 315: Γ. τ. πλ. σ. = 316: ἀ. χρ. ἔ. In 317 pro »χώρας« γῆς videtur scribendum esse, quia tum ter fit mensura: ⏑⏑ — — — ⏑⏑ — ac praeterea init. huius membri: τὰ ... καὶ = cl. ἀπὸ ... τριήρη. 318 in. ὑ. δ' οὔ. ταῦ | = 319 in. οὔτ' εἰς τ. χρ.

320 in. κ. τί δ. ὦ ἄν. = 319 cl. οὓς ἂν πρ. β. 320: -τοι τί δ. ὦ ἄν. Ἀ. = 317 in. -λευταῖ' εἰς Μ. ἀπ. κ. τ. 320 cl. δ. ὦ ἄν (Ἀ) θ. = 318 cl. ταῦτα δ. κ. 320 cl. ὦ ἄν. Ἀ. = 321 in. νο. τ. μ. τ. 321 cl. τὴν μ. τ. Π. ἑ. = 319: οὔτ'... -σθε. 321 cl. τὴν μ τ. Π. ἑ. = 322 in. κ. τ. τ. Δ. ἀ. τ. 321 in. νομ ... (τε) τ. μ. τ. Π. = 320: κ τ. δ. (ὦ). ἄν. Ἀ. (cum parech.). 322 cl. -ων. ἀεὶ τ. κ. χ. γ. = 323 in. ἂν ... τούτων. Scribendum enim videtur esse hoc loco: τού. ἐκ ἐπιμελησόμενοι, οἱ autem, a codd. ante τούτ. traditum deleri debet propter praedicati formam; »λαγχάνειν« vero eius modi praedicatum admittere, demonstrant alia exempla, ut Din. II, 10: ὅτ' ἐμπορίου ἐπιμελητὴς λαχὼν ἀπεδοκιμάσθη et Aesch. 3, 28: Δημοσθένης οὔτ' ἔλαχε τειχοποιὸς, quod Blassius iam comparavit. Nunc 323 cl. ἑκ. ἐπιμ. = 329: ὅτι ἑκ. μ. ἅπ. ν., ubi bis ternae breves respondentes inter se oratoris animum demonstrant maxime commotum. 324 cl.: ἀναλ. χρ. = 325 in. ὅς ... ἀπο | . 326 in. καὶ ... τι = 327 in. τοὺς ... καιρῶν.

328. τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς Παγασάς, τὸν εἰς Ποτείδαιαν;
§ 36. 329. ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τέτακται.
330. καὶ πρόοιδεν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ,
331. τίς χορηγὸς ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς.
332. πότε καὶ παρὰ τοῦ καὶ τί λαβόντα τί δεῖ ποιεῖν,
333. οὐδὲν ἀνεξέταστον οὐδ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἠμέληται,
334. ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ πολέμου καὶ τῇ τούτου παρασκευῇ.
335. ἄτακτ' ἀδιόρθωτ' ἀόρισθ' ἅπαντα.
336. τοιγαροῦν ἅν' ἀκηκόαμέν τι,
337. καὶ τριηράρχους καθίσταμεν, καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα,
338. καὶ περὶ χρημάτων πόρου σκοποῦμεν,
339. καὶ μετὰ ταῦτ' ἐμβαίνειν τοὺς μετοίκους ἔδοξε καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας,
340. εἶτ' αὐτοὺς πάλιν. εἶτ' ἀντεμβιβάζειν,
§ 37. 341. εἶτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλεται,
342. προαπώλετ' ἐφ' ἃν ἐκπλέωμεν·

326 cl. εἰ τ. τ. ά. ἔ. = 327 in. τοὺς . . . ὑ | . 327: τοὺς . . . καιρῶν = 322 cl. -νυσίων . . . . γίγνεσθαι; quae eadem mensura praeter primam syllabam etiam 328: τὸν . . . Ποτ.

330: καὶ . . . . . πολλοῦ = 328 cl. -νην, τ. εἰς Π. κτλ. 330 in. κ. π. ἕ. ὑ. = 329 cl. -να μ. ἅ. ν. τ. atque similem mensuram in fine amplificatam praebent 333: -τασιον . . . . ται = 334: ἐν . . . . . -σκευ | ῇ. 330 cl. -καστος ὑ. ἐκ π. = = 331 cl. γυμ. τ. φ. 331 in. τ. χ. ἢ γυμνα | = 328 cl. -σὰς τ. εἰς Π. 332: -καὶ παρὰ . . . . ποιεῖν = 329: ὅτι . . . τέτα | κται. 332 in duas divisum est partes fere aequales. Deinde 332 πότε . . . ποι | εῖν = 329: ἐκεῖνα . . . τετ. = 335: ἄτακτ' . . . ἅπ. In 333: οὐ. ἀν. = οὐδ' ἀ. ἐν τού | . 333 cl. ἐν τ ἠ. = 334 cl. καὶ τ. τ. παρασκευ | ῇ. 332: πότε . . . . ποιεῖν = 331: χορ. . . . . φυλῆς = 335: ἄτακτ . . . . ἅπ. 336: τοιγ. . . . τι = 334 in. ἐν . . . . καὶ. In 337: κ. τρ κα | . = θίστ. κ. τ. 337 cl. ἀντ. π. = 338 in. κ. π. χρ. π. 337 in. κ. τρ. κ. = 338: κ. π. χρ. π. σκοποῦ | . = 339 cl. ἔδοξε . . . οἰ | . 338: κ. . . . . σκοποῦμεν = 339 in. καὶ . . . . μετοίκους. In 339: -τοίκους ἔ. κ. = τ. χωρὶς οἰ. 340: εἶτ' . . . ἀντ. = 337 cl. τούτ. ἀν. π. 341: εἶτ' . . μέλλε | = 342: -ώλετ' . . . ἐκ.

343. τὸν γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν,
344. οἱ δὲ τῶν πραγμάτων οὐ μένουσιν καιροὶ τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα [καὶ εἰρωνείαν]·
345. ἃς δὲ τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθ' ἡμῖν ὑπάρχειν.
346. οὐδὲν οἷαί τε ποιεῖν ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται.
347. ὁ δ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν
348. ὥστ' ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.
§ 38. 349. τούτων ὦνδρες Ἀθηναῖοι τῶν ἀνεγνωσμένων
350. ἀληθῆ μέν ἐστιν τὰ πολλ' ὡς οὐκ ἔδει
351. οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέ' ἀκούειν.
352. ἀλλ' εἰ μέν, ὅσ' ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ.
353. ἵνα μὴ λυπήσῃ,
354. καὶ τὰ πράγμαθ' ὑπερβήσεται,
355. δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν·
356. εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις,
357. ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα,
358. ἔργῳ ζημία γίγνεται.
359. αἰσχρόν ἐστιν φενακίζειν ἑαυτούς,

343 in. τὸν . . . -σκευ | = 345 in. ἃς . . . οἰ | . = 344 cl. -νουσιν . . . βρ. »κ. εἰρ.« autem, sive »κ. ῥαθυμίαν«, quod alii codd., interpolatum videtur esse 344 in. οἱ . . . ἡ | . = 346 in. οὐ. . . . ἐξ | . Recte igitur »οὖσαι«, post τε traditum, a Blassio deletum esse monstrant numeri. 345 cl. οἰ. ἡ. ὑ. = 346 in. οὐ. οἷ. τε π. Fortasse 347: ὁ . . . ἐλ. = 348 cl. ἤ. τ. ἐ. In 348: ὥστ' ἐ. Εὐβο = εῦσιν ἤ. τ. 348 cl. ἤ. τ. ἐ. = 346 cl. -τῶν τ. κ. ἐ.

349 in. = 351 cl. — — — ⏑⏑ — —. 349 cl. = 350 in. ⏓ — — ⏑ — — ⏑ —. 350 cl. . . . . μέν . . . . ἔδει = 351: οὐ . . . ἀκού | . 351 cl. = 352 in. — — ⏑⏑ — ⏓. 353 = 352 cl. ⏑⏑ — — — (⏑) —. 354: κ. τ. π. ὑ. = 355: δ. π. ἡδονὴν δ. 355 cl. = 356 in. — — — ⏑ —. 356: εἰ . . . χ = 357: ἂν . . . πρ., quae eadem mensura: 358: ἐρ. ζ. γ. = 361: π. ὑ. τ. ἐρ. 358 in. ἐρ. ζ. γί | = 359 cl. -νακίζειν ἑ. et 358 cl. ζ. γ. = 359 in. αἰσ. ἐ. φενα | .

360. καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους ἃ ἂν ᾖ δυσχερῆ,
361. πάντων ὑστερεῖν τῶν ἔργων,
362. καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν,
§ 39. 363. ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους
364. οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν,
365. ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων,
366. καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ τῶν στρατευμάτων
367. ἀξιώσειέ τις ἂν τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι,
368. οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς βουλευομένους,
369. ἵν' ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται,
370. καὶ μὴ τὰ συμβάντ' ἀναγκάζωνται διώκειν.
§ 40. 371. ὑμεῖς δ' ὦνδρες Ἀθηναῖοι πλείστην δύναμιν πάντων ἔχοντες,
372. τριήρεις, ἱππέας, ὁπλίτας χρημάτων πρόσοδον,
373. τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας
374. οὐδενὶ πώποτ' εἰς δέον τι κέχρησθε,
375. οὐδὲν δ' ἀπολείπετε,
376. ὥσπερ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖν Φιλίππῳ·

In 360 in. κ. ἅ. ἀναβαλ | = λομ. ἃ ἂν ᾖ. 360 cl. ἂν ᾖ δ. = 361 in. π. ὑ. (cum parech.). 360 cl. = 363 cl. — ⏑⏑ — — ⏑ —. 362 cl. -το δ. μ. = 363 in. ὅ. δ. τ. ὀρ. = 363 cl. π. χρ. 363 cl. τ. ὀρ. π. χρ. = 362 cl. μηδὲ τ. δ. μ. Pro »ὀρθῶς« in 363, quod numeros turbat, vocabulum expectamus iambicum ut »καλῶς«. 364: οὐκ. . . . πράγμασιν = 365 cl. -προσθεν . . . πραγμάτων. 365: ἀλλ'. . . πρ. = 368: οὕτω . . . β. 366.: κ. τ. αὐ. τρ. ὥσ(περ) τ. στρ = 367: ἀξ. . . . ἡ |. 367 cl. -τηγ. ἡ. = 369 cl. ταῦ. πρ. 369 in. = 370 in. ⏑ — ⏑ — — ⏑ —.

371 cl. -μιν π. ἔ. = 370 cl. -καζ. δ. In 371 initio bis mensura: — — — ⏑⏑ — —. In 372 praestat lectio codd. A Y: ἱπ. ὁπλ., (cf. Blass. Addenda) quia nunc respondent: 371 cl. -ναμιν π. ἔ. = 372 in. τρ. ἱπ. = ὁπ χρ. 372 cl. χρ. πρ. = 373 in. τ. μ. μ. τ. 373 cl. τήμ. ἡ. = 374 in. οὐ. π. εἰς. 374 cl. δ. τ. κ. = 375: οὐ δ' ἀπ. (Dobraei coniectura »οὐδὲν« pro »οὐδενός« recepta). 376 cl. πυ. οὕ. π. Φ = 373: τ. μ. μ. τ. τ. ἡ. 377: καὶ . . . . ἔχεται = 376: ὥσ. . . . πολεμεῖν. 377 in. καὶ . . . ἀ | εἰ = 378 cl. -ξῃ . . . χ. (cum parech: ἐκεῖ — ἐκεῖσ'). Lectionem vulg. -ξῃ τις recepi propter numeros (cf. Blass. Addenda). 377 cl. ἀεὶ . . . (ἔ)χ. = 379 in. πρ. δ' ἢ βλ. et 377 cl. τ. πλ. ἔ. = 378 in. κ. ἑ. κατά |. In 379 cl. -πειν ἐν. οὔτ' = οἶ. οὔτ' ἐ.

377. καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται,
378. κἂν ἑτέρωσε κατάξῃ τις, ἐκεῖσ' εἰσὶν αἱ χεῖρες;
379. προβάλλεσθαι δ' ἢ βλέπειν ἐναντίον οὔτ' οἶδεν οὔτ' ἐθέλει.
§ 41. 380. καὶ ὑμεῖς, ἂν ἐν Χερρονήσῳ πύθησθε Φίλιππον
381. ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε,
382. ἐὰν ἐν Πύλαις ἐκεῖσε.
383. ἂν ἄλλοθί που συμπαραθεῖτ' ἄνω κάτω,
384. καὶ στρατηγεῖσθ' ὑπ' ἐκείνου,
385. βεβούλευσθε δ' οὐδὲν αὐτοὶ συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου,
386. οὐδὲ πρὸ τῶν πραγμάτων προορᾶτ' οὐδέν,
387. πρὶν ἂν ἢ γεγενημένον ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε.
388. ταῦτα δ' ἴσως πρότερον μὲν ἐνῆν·
389. νῦν δ' ἐπ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν, ὥστ' οὐκέτ' ἐγχωρεῖ
§ 40. 390. δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
391. τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰσχυνόμενος
392. τὴν φιλοπραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ·
393. εἰ γὰρ ἔχων ἃ κατέστραπται καὶ προείληφ', ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελεν καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι,

380 cl. -ν. π. Φίλιπ (πον) = 379 cl. οὔτ'. . . ἐθ. 380 in. κ. ὑ. ἂν ἐν Χερρο | = 381 cl. β. ψ. 382: ἐὰν . . . . ἐκ. = 385 in. β. δ' οὐ. αὐ. In 383: ἄλ. π. = συμ. 383: ἄλλο(θι) π. σ. = 384: κ. . . . ἐκ. 383 cl. σ. (ἄ)νω κ. = 386 in. οὐ. π. τ. πρ. 385 cl. σ. π. τ. π. = 386 cl. πρ. πρ. οὐ. 386 in duas divisum est partes aequales et similiter in 387 bis repetitur mensura: — ⏑⏑ — ⏑⏑ —. 388 in. τ. δ' ἴ. π. μ. = 387 cl. γιγ. τ. π. In 389: νῦν . . . ἥκει = τ. ἀκ. ὥ. οὐ. et in. = cl. — ⏑ — — —.

390 in. δ. δ. μ. θ. τ. = 392 cl. -την ἐμ. Φ. 390 cl. = 392 in. — ⏑⏑ — ⏑⏑ — — —. 391 in. = cl. — — ⏑⏑ —. 391: τοῖς . . . . αἰσ. = 395 cl. κ. πάν. . . . . δημ. 393 in. = cl. — ⏑⏑ — ⏑⏑ —. In 393: καὶ πρ. ἡ. = ἤθ. κ. μ.

394 ἀποχρῆν ἐνίοις ὑμῶν ἄν μοι δοκεῖ.

395 ἐξ ὧν αἰσχύνην καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ αἴσχιστ' ὠφληκότες ἦμεν δημοσίᾳ.

396. νῦν δ' ἐπιχειρῶν αἰεί τινι καὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος,

397. ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιθ' ὑμᾶς,

398. εἴπερ μὴ παντάπασιν ἑαυτῶν ἀπεγνώκατε.

399. ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' οὐ στήσεται, δῆλον, εἰ μή τις κωλύσει.

§ 43. 400. θαυμάζω δ' ἔγωγ', εἰ μηδεὶς ὑμῶν

401. μήτ' ἐνθυμεῖται μήτ' ὀργίζεται,

402. ὁρῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

403. τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγενημένην ὑπὲρ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον,

404. τὴν δὲ τελευτὴν οὖσαν ἤδη περὶ τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς ὑπὸ Φιλίππου.

405. εἶτα τοῦτ' ἀναμενοῦμεν

ἔπραττ | . 393: εἰ . . . πρ. = 392: τὴν . . . Φ 393 in. εἰ | γ. ἐ. ἄ. κ. κ. προεί | = 394: ἀπ. ἐ. ὑ. (ἂν) μ. δ. 394: (ἀπο-) χρ. etc. = 395 in. ἐξ . . . ἀν. 395 cl. πάντα . . . δημοσίᾳ = 396: νῦν . . . πλ. | . In 395 ἂν ante ἦμεν cum Blassio delevi propter numeros et 396: πλείονος ὀρ. spuria videntur esse propter sex breves. In 398 »ἑαυτῶν« (cod. F, αὑτῶν alii) recepi, quia respondent: 397: ἴσ. ἂν ἐκ. ὑ. = 398: μὴ π. ἑαυτῶν ἀ | . Iam nunc sequi debet enuntiatum: ἀλλὰ μὴν κτλ., quod codd. in § 43 tradunt; nam illo loco, quem codd. ei attribuunt, sententiarum turbat conexum, transpositione autem facta non solum sententiae optime fluunt, sed etiam numeri; nunc enim 399: ἀλλὰ . . . εἰ = 398 cl. παντ. ἑ. ἀπ. et cl. 399: -σεται . . . κωλ. = 400: θαυμ. . . . ὑ.

400 cl. — γωγ' εἰ μ. ὑ = 401 in. μ. ἐν. μ. 402 ὁ. ὦ. ἄν. Ἀθ. = 397: ἴ. ἂν ἐκ. ὑ. 403 in. τ. μ. ἀρ. τ. π. γεγενη | = 393 cl.: ἤθελεν . . . . ἔτι. 403 »ὑπὲρ« (Harr. Urb. Vind. 4) scribendum est, nam: ὑπὲρ τ. τ. Φίλιπ = 401: μ. ἐν. μ. ὀρ 404 in. τ. δ. τελευ(τὴν) οὐ. ἤ | = 404 med: -δη π. τ. μ. π.. (si recte scripsimus »περὶ«) et 404 med: -ρὶ τ. μ. π. = 404 cl. κ. ὑ. Φιλίπ | Similia certe sunt 404 in.: τὴν . . . ἤδη = 403 cl. τιμ. Φ. 404 in. = 402 cl.: — ⏑⏑ — — —. 404 cl.: — θεῖν κ. ὑ. Φ. = 405: εἶ. τ. ἀ., (ubi trybachis

406. καὶ τριήρεις κενὰς

407. καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπίδας ἂν ἀποστείλητε,

408. πάντ' ἔχειν οἴεσθε καλῶς;

§ 44. 409. οὐκ ἐμβησόμεθα;

410. οὐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρει γέ τινι στρατιωτῶν οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον;

411. οὐκ ἐπὶ τὴν ἐκείνου πλευσόμεθα;

412. ποῖ δὲ προσορμιούμεθ'; ἤρετό τις.

413. εὑρήσει τὰ σαθρ' ὦνδρες Ἀθηναῖοι τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν·

414. ἂν μέντοι καθώμεθ' οἴκοι,

415. λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων,

416. οὐδέποτ' οὐδὲν ἡμῖν μὴ γένηται τῶν δεόντων.

§ 45. 417. ὅποι μὲν γὰρ ἂν οἶμαι μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῇ,

418. κἂν μὴ πᾶσα παρῇ. καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς καὶ τὸ τῆς τύχης (ἡμῖν?) συναγωνίζεται·

419. ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν

420. καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε,

quoque responsione continetur) = 406: κ. τρ. κ. 407 cl. ἂν ἀπ. = 408 in. π. ἔ. οἴ.

409 οὐκ ἐμ. = 408 cl.: — χειν οἴ. κ. nam »καλῶς« ab omnibus codd. traditum, restitui) = 410 cl. εἰ κ. μ. πρ. = 411 cl.: — κεί. πλ. 410: οὐκ . . . οἰκεί | = 407: καὶ . . . . ἂν ἀπ. 411: οὐκ . . . πλ. = 412: π. δὲ . . . τις; (pro δὴ vulgo, οὖν Σ: »δὲ« scripsi propter numeros). 413 in. εὑ . . . Ἀθ. = cl. αὐ. ὁ. π. ἂν ἐ. 413 med. — ναῖοι . . . αὐ | = 416 cl. ἡ. μ. γ. τ. δ. 414 in. ἂν μ. κ. = 415 cl. -λήλους τ. λ. 414 cl. -τοι κ. οἴ | = 415 in. λ. ἀ | . In 415: λ. ἀκούον | = -τες κ. αἰ. ἀλ | .

417 in. ὅποι . . . τῆς = 418 in.: κἂν . . . θεῶν. In 418 enim »κἂν μ. π. π.« et: »καὶ τ. τ. τύχης« retinenda videntur et »ἡμῖν« servato cl. 418 respondet 417 in. ὅπ. μ. γ. ἂν οἶ. μ. = -νὲς ἡ. σ. In 418: πᾶσα π. κ. τ. τ. θ. = εὐ. κ. τ. τ. τ. (»καὶ τὸ« repetuntur). 418 med: εὐ. κ. τ. τ. τ. = 423 cl. τῷ δ. τ. ἀ. 417 cl. τ. π. σ. = 420 cl. β. ἐλ. ἐκ. 418 cl. -αγω. = 419 in. ὅ . . . στρατη | . 419 cl. = 420 in. — — ⏑⏑ —.

421. οὐδὲν ὑμῖν τῶν δεόντων γίγνεται.

422. ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶσιν,

423. οἱ δὲ σύμμαχοι τεθνᾶσιν τῷ δέει τοὺς ἀποστόλους.

§ 46. 424. οὐ γὰρ ἔστ' οὐκ ἔστιν ἕν' ἄνδρα

425. δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῖν πρᾶξαι πάνθ' ὅσα βούλεσθε·

426. ὑποσχέσθαι μέντοι καὶ φῆσαι

427. καὶ τὸν δεῖν' αἰτιάσασθαι καὶ τὸν δεῖν' ἔστι,

428. τὰ δὲ πράγματ' ἐκ τούτων ἀπόλωλεν·

429. ὅταν γὰρ ἡγῆται μὲν ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων,

430. οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκεῖ(νος) πράξῃ πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥᾳδίως ἐνθάδ' ὦσιν,

431. ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσηθ' ὅ τι ἂν τύχητε ψηφίζεσθε·

432. τί καὶ χρὴ προσδοκᾶν;

§ 47. 433. πῶς οὖν ταῦτα παύσεται;

434. ὅταν ὑμεῖς ὦνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε [στρατιώτας]

435. καὶ μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων καὶ δικαστὰς οἴκαδ' ἐλθόντας τῶν εὐθυνῶν,

436. ὥστε μὴ ἀκούειν ὑμᾶς μόνον τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν,

421 in. οὐ. ὑ. τ. δ. = 422 cl. οἱ μ. ἐχ. κ. 421: οὐ... γίγ. = 423 in. οἱ... δέει = 415 in. λοι.... αἰ.

424 in. οὐ γ. ἔ. οὐκ. ἔ. ἕν' ἄν. = 428: πρ. ἐκ τ. ἀ. In 225 bis mensura: — — — ⏑⏑ — — —. 426: ὑ. μ. κ. φ. = 427 cl. -τιάσ. κ. τ. δ. ἔ. 426 cl. μ. κ. φ. = 427 in. κ. τ. δ. αἰτι |. 428: ...δὲ πρ. ἐκ. τ. ἀ. = 429 in. ὅ. γ. ἡ. μ. ὁ στρα |. 429 cl. -τηγὸς ἀθ. ἀ. ξ. = 430 med: -ξῃ... ῥᾳδίως = 431 in. -ὑμεῖς... ὅ τι. In 430 praestare videtur »ἐκεῖνος«, nam: 430 in. οἱ... πράξῃ = 420 cl. βήματος ἐλ. ἐκ. Deinde 431 cl. τι ἂν τ. ψ. = fere 429 in. ὅταν.... στρα |. 431 in. ὑ. δ' ὧν ἂν ἀ. = 425 cl. ὑ. π. π. (ὅ). β.

433: π. οὖν τ. παύ | = 432: κ. χ. πρ. In 434 bis mensura: — — — ⏑⏑ — — —; »στρατιώτας« autem fortasse spurium est. In 435: μ. τ. στρατη | — γου. κ. δικα |. In 436: ὑμ. μό. legendum (Y alii), nam 436 in. ὥ. μὴ ἀ. ὑ. μ.

437. ἀλλὰ καὶ παρόντας ὁρᾶν.

438. νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματ' αἰσχύνης,

439. ὥστε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δὶς καὶ τρὶς κρίνεται παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου.

440. πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς οὐδεὶς οὐδ' ἅπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ,

441. ἀλλὰ τὸν τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον

442. μᾶλλον αἱροῦνται τοῦ προσήκοντος·

443. κακοῦργον μὲν γάρ ἐστιν κριθέντ' ἀποθανεῖν,

444. στρατηγοῦ δὲ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις.

§ 48. 445. ἡμῶν δ' οἱ μὲν περιόντες

446. μετὰ Λακεδαιμονίων Φίλιππόν φασιν πράττειν τὴν Θηβαίων κατάλυσιν

447. καὶ τὰς πολιτείας διασπᾶν,

448. οἱ δ' ὡς πρέσβεις πέπομφ' ὡς βασιλέα.

449. οἱ δ' ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν.

450. οἱ δὲ λόγους πλάττοντες ἕκαστος περιερχόμεθα.

§ 49. 451. ἐγὼ δ' οἴομαι μὲν ὦ ἄνδρες, Ἀθηναῖοι

452. νὴ τοὺς θεοὺς ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων

= 435 cl. οἴ. ἐλ. τ. εὐ. 436 cl. -μᾶς μ. τ. ὑ. αὐ | = 437: ἀλ. κ. π. ὁ. 438 in. ν. δ' εἰς τ. ἥ. = 435 cl. -τας τ. εὐ. 438 cl. -κει τ. π. αἰ. = 439 in. ὥ. τ. στρ. ἕ | = 440 cl. -σθαι π. θ. τ. 439: ὥστε... θανάτου = 440: π. δ. τ. ἐχ. οὐδὲ εἷς... θανάτου. (Fortasse legendum: »δὶς ἢ τρὶς«) 440 cl. -ρὶ θ. τ. = 441 in. ἀλ. τ. τ. ἀνδρα | = 442 in. μ. αἱ. = 442 cl. τ. πρ. 441: ἀλ. τ. τ. ἀνδραποδι | = στῶν κ. λ. θ. 442 cl. αἱ. τ. πρ. = 443 in. κ. μ. γ. ἔ. κρι |. 443 cl. κρ. ἀ. = 444 in. στρ. δ. μαχό |.

445: ἡμῶν... Λακ. bene responderet 441: -λὰ... θαν., sed rectius a »μετὰ« novum membrum statuimus, quia 446: μ. Λ. Φ. φ. (Y, A) = 449: οἱ... τειχίζειν. 444 cl. -μενον τ. π. = 445 in. ἡ. δ' οἱ μ. περιόν | = 446 cl. Θ. κ. 446 cl. -σιν πρ. τ. Θ. κ. = 448: οἱ.... βασιλέα. 447 cl. π. δ. = 448 in. οἱ δ' ὡς πρ. π. ὡς. 450 in.: οἱ (δὲ) λ. πλ. = 449 cl. -οῖς π. τ.

450 cl. ἕκ. π. = 451 in. ἐ. δ' οἴ. μ. ὦ ἄν |. 451: ἐ... Ἀθ. = 453: -λὰ τ. ὀ. ἐν τ. γ. In 452 in. τοὺς θ. ἐκεῖ | =

453. καὶ πολλὰ τοιαῦτ' ὀνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ,
454. τήν τ' ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων ὁρῶντα
455. καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπηρμένον,
456. οὐ μέντοι μὰ Δί' οὕτω προαιρεῖσθαι πράττειν,
457. ὥστε τοὺς ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι
458. τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος·
459. ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες.
§ 50. 460. ἀλλ' ἂν ἀφέντες ταῦτ' ἐκεῖν' εἰδῶμεν,
461. ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος καὶ τὰ ἡμέτερ' ἡμᾶς ἀποστερεῖ καὶ χρόνον πολὺν ὕβρικε,
462. καὶ ἅπανθ' ὅσα πώποτ' ἠλπίσαμέν τινα πράξειν ὑπὲρ ἡμῶν, καθ' ἡμῶν εὕρηται,
463. καὶ τὰ λοιπ' ἐν αὐτοῖς ἡμῖν ἐστί,
464. κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ
465. ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκασθησόμεθ' αὐτὸ ποιεῖν,
466. ἂν ταῦτ' εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντ' ἐσόμεθ' ἐγνωκότες
467. καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι·
468. οὐ γὰρ ἅττα ποτ' ἔσται δεῖ σκοπεῖν,
469. ἀλλ' ὅτι φαῦλ', ἐὰν μὴ προσέχητε (τοῖς πράγμασι) τὸν νοῦν καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητ', εὖ εἰδέναι.

cl. τ. πεπ. et -νον μ. = τῷ μ. (cum parech.) 452 cl. τ. πε. = 454 in. τ. τ' ἐρ. = 455 cl. -νοις ἐπ. 454 cl. τ. κ. ὁ. = 458: τί μ. π. ἐ. 455 in. κ. τ. π. = 452 cl. -θει τ. π. (cum parech.) 456: μέντοι ... πράττειν = 457 cl -νοητ. τ. π. ἡ. εἰ. 457 in. ὥ. τ. (ἀ)ν. τ. π. = 459 cl. -τοι γ. εἰ. οἱ λ. In 459 ἀ. γ. εἰ | = σιν οἱ λ.

460 in. ἀλ. ἂν ἀ. τ. ἐκεῖν' = 457 cl. -τους τ. π. ἡ. εἰ. = 460 cl. -τες τ. ἐ. εἰ. = 461 in. ὅτι ἐχ. ἄν. κ. 461 cl. χρ. π. ὕ. = 462 in. -ἅπ. ὅ. π. ἠλ. 462 cl. -μῶν κ. ἡ. εὕ. = 463 cl. λοιπ' ἐν αὐ. ἡ. ἐ | (cum parech.). 462 in. καὶ .... ὑπὲρ = 459: ἀν. γ. εἰ. οἱ λ. 464 cl. -κεῖ π. αὐ. = 465 in. ἐν. ἴ. ἀναγ | . 464 in. κ. μ. ν. ἐ. ἐ. = (ἀ)ν. αὐ. π. = fere 466 in. ἂν τ. εἰ. κ. τ. δ. 466 cl. δ. ἐ. ἐγ. = 467 cl. μ. ἀπ. In 469 lectionem vulg. recepi: πρ. τοῖς πρ. propter responsionem: 469: φαῦλ', ἐ. μ. π. τ. π. τ. ν. = 472 cl. οὐ. ὑπ. π. 469 in. praeterea, si »καὶ« post »μὴ« ponitur: ἀλ. ὅ. φ. ἐ. μ. (καὶ) πρ. = 465 in. ἐν. ἴ. ἀ. αὐ. 469 cl. -εῖν ἐ. εὖ εἰ. = 468 cl. ἅτ. π. ἔ. δ. σκ.

§ 51. 470. ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' ἄλλοτε πώποτε
471. πρὸς χάριν εἱλόμην λέγειν, ὅ τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν πεπεισμένος ὦ.
472. νῦν θ' ἃ γιγνώσκω πάνθ' ἁπλῶς οὐδὲν ὑποστειλάμενος πεπαρρησίασμαι.
473. ἐβουλόμην δ' ἄν,
474. ὥσπερ (ὅτι) ὑμῖν συμφέρον τὸ τὰ βέλτιστ' ἀκούειν οἶδα,
475. οὕτως εἰδέναι συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστ' εἰπόντι·
476 πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶχον.
477. νῦν δ' ἐπ' ἀδήλοις οὖσι τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαυτῷ γενησομένοις,
478. ὅμως ἐπὶ τῷ συνοίσειν ὑμῖν, ἂν πράξητε, ταῦτα πεπεῖσθαι λέγειν αἱροῦμαι.
479. νικῴη δ' ὅ τι πᾶσιν ἡμῖν μέλλει συνοίσειν.

470: ἐ. μ. οὖν οὔτ' ἄλλ (οτε) π. = 472 in. ν. δ' ἅ γ. π. ἁ. 471: πρὸς ... (καὶ) ... ὦ = 477: νῦν ... γεν. 471 in. πρ. χ. εἱ. λ. = 469 cl. -εῖν ἐ., εὖ εἰ. 473: ἐ. δ' ἂν = 472 cl. -παρ. 472 = 469 v. supra. 474: ὥσ..... ἀκούειν = 477: νῦν ... ἐμαυτῷ. (si »ὥσπ. ὅτι« scripserimus.) 474: ὑμῖν ... οἶδα = 478 cl. ἂν ... αἱροῦμαι et comparari potest 475: οὕτως ... εἰπόντι. 474 cl. σ. (τὸ) τ. β. ἀ. = 472 cl. -στειλ. π. 477 in. ν. δ' ἐπ' ἀ. οὖ. = 478 in. -μῶς ἐ. τ. σ. 477 med: τοῖς ἀ. τ. ἐμ. = 476: πολ | λῷ γ. ἂν ἥ. εἶ. 477 med: τ. ἀπὸ τ. ἐ. γενη | = 478 cl. ταῦτα π. λ. αἱ. nec multum differt 478 in. (ὅ)μ. ἐ. τ. σ. ὑ. Denique 479: νικῴη ... συν. = 475 in. οὕτως ... βέλτιστ' (lectione vulg. πᾶ. ἡμῖν in 479 restituta).

Jam igitur ad finem perduximus hanc de numeris, quales appareant in unaquaque periodo, disputationem atque nunc restaret, ut certas regulas, ad quas numeri fierent, ex numeris ipsis supra demonstratis conquireremus, vel periodorum certa genera ad numerorum proprietatem distincta constitueremus, si omnino tales regulae vel principia inveniri possent. Sed plane deest regula, cum id ipsum sit numerorum orationis solutae proprium, nusquam diutius manere in eodem genere, sed iterum iterumque formas mutare atque ad alios transire numeros. Illud igitur semper tenendum et observandum videtur esse, distinctionem intervallorum aequalium quidem conficere numeros, sed saepissime intervalla varia adhiberi in oratione bene numerosa. Quare mirum videtur non esse, quod in tota nostra oratione ac fortasse in omnibus Demosthenis monumentis, ne duae quidem occurrunt periodi prorsus aequales. Frustra igitur, quantum quidem ad numeros pertinet, certa periodorum genera invenire studebimus, sed nihilo minus haec numerorum accurata perscrutatio maximi est momenti, cum ex ea maxime appareat, quanto labore quantaque cura orator tantus etiam hanc eloquentiae partem, a plerisque viris doctis adhuc plus aequo neglectam, elaboraverit. Nam orationem aequaliter fluentem efficere tantopere studebat orator, ut non solum cuiusvis periodi membra inter se cohaerentia faceret, sed etiam hoc orationis flumen a periodo in periodum transire vellet. Quam ob rem longe plurimis locis conexus quidam occurrit numerosus inter periodos sese excipientes neque difficile erat nobis, ubique fere aequalitatem quandam inter clausulam antecedentis initiumque subsequentis periodi cuiusvis et investigare et demonstrare. Saepissime autem prioris periodi membro postremo respondet primum posterioris, rarius aut alterius paenultimum aut alterius secundum partem responsionis efficiunt, sed rarissime nulla huius generis apparet aequalitas.

Vita.

Carolus Wichmann natus sum in Guestfalorum oppidulo Ibbenbueren anno h. s. MDCCCLXVIII. die I. mensis Decembris, patre Bertholdo matre Elisabeth e gente Meyer. Gymnasium nunquam frequentavi, sed sub oculis parentium carissimorum elementis litterarum imbutus sum. Instruebant autem ibi me viri liberalissimi Müller, Plagge, Strumann, quibus maximas debeo gratias. Maturitatis testimonium adeptus sum anno MDCCCLXXXVII. Monasterii Guestfalorum, qua ipsa in urbe tria quoque consumpsi semestria. Docuerunt me vv. dd. Hagemann, Langen, Milchhoefer, Niehues, Stahl, Storck. Autumno autem anni h. s. MDCCCLXXXVIII. Kiliam me contuli atque per sex menses in studiis versatus sum medicis. Deinde reversus ad philologiae et philosophiae studia per unum semestre proseminario philologorum interfui, per quatuor sodalis fui ordinarius seminarii regii philologici. Praeterea contigit mihi, ut per quatuor semestria adirem exercitationes theodiscas, quas instituerunt Erdmann et Gering, ac per duo philosophicas Glogavii. Audivi viros hosce doctissimos ornatissimosque: Blass, Bruns, Deussen, Erdmann, Flemming, Foerster, Forchhammer, Gering, Glogau, Ladenburg, de Spee, Vogt. Quibus omnibus summas ago gratias et habebo perpetuo, imprimis vero Blassio, qui hac in commentatione conficienda benevolentissime adiuvit me.

Sententiae controversae.

I.

In Demosth. IV. 43. enuntiatum: »*ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' οὐ στήσεται, δῆλον, εἰ μή τις κωλύσει*« transponendum est ante »*θαυμάζω*« eiusdem paragraphi.

II.

Dem. IV. 35. legendum: »*ἄν τε δεινοὶ λάχωσιν ἄν τ' ἰδιῶται τούτων ἑκατέρων ἐπιμελησόμενοι*«.

III.

Tibull II. 4, 11—12 legendum:

Nunc et amara dies et noctis amarior umbra est.
Omnia n u n c tristi tempora felle madent.

IV.

Liv. VII 40. 4 lege:

»deos . . . ita adoravi veniamque supplex poposci, ut mihi de vobis concordiae partae gloriam, non vicitori a e darent.«

V.

Ter. Heaut. Tim. I, 1, 114 propono:

»H u n c me ipsum fugere«. (codd. nunc).
